

# BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal  
József-körút 18.



Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.  
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.  
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).  
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

## Fejérváry jubileuma.

Budapest, augusztus 15.

Az őszinte szeretet és hódoló elismerés meleg sugárát világították be azt a szép ünnepélyt, mely népszerű honvédelmi miniszterünk tiszteletére ma lezajlott. Felsőzados katonai szolgálat jubileumához illően az ünnepélynek főként katonai jellege volt, de a fényes egyenruhák közt a polgári társadalom öröme is kifejezésre jutott, hogy egészségének teljességében fogadhatta báró Fejérváry Géza a nemzet üdvözlését. A lezajlott ünnepélynek legszébb ékessége kétségtelenül az a királyi kézirat volt, amelyben az uralkodó magasztalta a jubiláns felejthetetlen érdemeit az elismerésnek olyan hangján, amilyen Andrássy Gyulán kívül magyar államférfiu iránt alig nyilatkozott meg. De főlemelő mozzanata volt még a szép napnak, hogy József főherceg maga vezette vitéz honvédségünk tisztikarát a miniszter elé, aki az általa nagyra nevelt nemzeti hadseregbe a régi magyar katonai jellem legszebb erőitőloltotta bele. A közvélemény nagyon hálás a főherceg iránt, hogy mai szereplésével is megmutatta, hogy mindig lelkesül azért, ami a magyar szívet megdöbegtatja. A közös hadsereg fényes deputációja arról tett tanúságot, hogy az egykori bajtársak ma is büszkén gondolnak arra, hogy báró Fejérváry Géza az ő soraikból indult el dicsőséges pályájára, de egyuttal tanúsága a közös hadsereg és magyar nemzeti honvédség közt fennálló szép egyetértésnek, amelynek ápolásáért a jubiláns miniszter hosszú évtizedeken át fáradozott. Ott voltak az üdvözlők közt az 1848—49-iki öreg honvédek is, hálásan gondolva nemcsak a szüntelen tapasztalt jótéteményekre, de arra is, hogy báró Fejérváry Géza volt az, aki fárado-

hatlan buzgalmával, hazafias lelkesedésével újra tiszteltté és nagygyá tette a honvédelmet. A vitéz katona polgári érdemeiről beszéltek a képviselőház, Baranya vármegye, a főváros, Temesvár és Pécs városok deputációi, nemes harmóniában ünnepeve az államférfiu bölcseséget, a kötelességtudást, a hazafias erényeket és a politikai életnek vezéralakját, aki annyi magasztos diadalhoz segítette a szabadelvű közvélemény törekvéseit.

### A tisz elgő küldöttségek.

Budapest, augusztus 15.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ma ünnepelte ötvenéves katonai szolgálatának jubileumát. Az egész ünnepély program szerint, katonás rendben folyt le. Tíz órára volt kiütve József főhercegnek a honvédelmi miniszteri palotába való megérkezése s az ünnep kezdete. Háromnegyed tízkor ellette a Szent-György-teret a sok vidéki és budapesti katonai kiválóság, főleg a minisztérium tisztikara. A főherceget ugyanis lent, a palota kapuja előtt várták az ünnepélyre jött különböző tiszti küldöttségek s csak azután vonultak fel a minisztérium első emeleti dísztermébe, amikor a fenséges vendég megérkezett.

József főherceg pontosan érkezett meg. Amikor a minisztérium szomszédságában levő palotája kapujában déleog alakja feltűnt, a Szent-György-teret ellepő tömeg lelkes élténzésbe tört ki a főherceg folytonos köszönés közepett lépett el a tisztikar tömött sorfalai között. Kíséretében voltak: Koburg herceg altábornagy és Flobucár adlatus.

A díszteremben Gromon Dezső államtitkár, Algya Sándor huszárezredes és Terböcz miniszteri tanácsos, a honvédelmi minisztérium elnöki osztálytanácsosa várták az érkező vendégeket. A terem baloldalában, rendkívül szép faragott álványon helyezték el azt a disztributumot, amelyet a honvédség tisztikara adott az ünnepeltnek a mai nap emlékére. E mellett állott egy magas, szobrászati ékességben gazdag másik üvegsekrény, amelyben a diszkardot helyezték el.

Ezekkel szemben félkörben állott a honvéd tábornoki kar: Láner, Benedek, Csesznák, Palkovics, Bihar, Jablanczy altábornagyok, Hoffbauer tábornok, Hanskarl tábornok hadbíró és még igen sokan, mögöttük az ezredek, ezredparancsnokok: Szlavy, Rónai-Horváth stb., a honvéd ezredek tiszti küldöttségei, a honvédelmi minisztérium tisztikara, mind teljesen díszben, szolgálati jelvénygyel.

Néhány perccel tíz óra után jelentette Algya ezredes az egybegyűlteknek a főherceg közeledtét. József főherceg Gromon Dezső államtitkár, Koburg herceg altábornagy és Klobucár adlatus kíséretében lépett a terembe. Miközben az egybegyűltek katonás tiszteletét fogadta és a tábornoki kar elé állott, megjelent báró Fejérváry Géza is, tábornoknagyi uniformisban, mögötte vejei és fia, báró Fejérváry Imre főispán. Egy-két szempillantás alatt megtörtént az elhelyezkedés.

József főhercegtől oldalt Gromon Dezső állott díszmagyarban, kezében tartva a honvédelmi miniszter számára a diszkardot, a főhercegtől balra, a tábornokok közé vegyülve, Algya ezredes, az ötvenéves katonai szolgálati keresztcséskével, a főherceg és a miniszter kísérete pedig az ajtó mellett állott egy sorban.

József főherceg katonásan meghajította magát, ugyanakkor meghajolt báró Fejérváry is.

(József főherceg üdvözlése.)

Ekkor a főherceg a következő beszédet intézte az ünnepeltbe:

Nagyméltóságú tábornoknagya és honvédelmi miniszter urunk!

Mint a magyar királyi honvédségben legidősebb bajtársa, nekem jutott az a szerencse, hogy Nagyméltóságodat mai nap üdvözölhessem, midőn felszázada, hogy ő császári és apostoli királyi felségét és a hazát mint katona szolgálja. Büszkén tekinthet vissza Nagyméltóságod ezen hosszú 50 esztendőre, mert mindig, lett legyen az háboru, vagy béke idejében, mindig nagy kitüntetéssel szolgált, mindig híven szolgálta felségét urunkat és mindig nagy buzgósággal.

Már mint fiatal vezérkari tiszt a solferi-

## REGÉNY. EGY LEÁNY.

Irta: MAXIM GORKIJ.

(26)

— De én szeretem... — ellenkezett Varenka — egymás között roppant mulatságos dolgokat beszélnek a gazdáikról...

— Lehet, hogy mulatságos dolgokat, de a jót nem... — tréfálkozott Szergejevics Hippolit.

— Ugyan? Rólam mindig jót mondanak. — Akkor gratulálók magának.

Gonosz szándék vett erőt Szergejevics Hippoliton, nem csak keményen és ridegen akart szembeszállni Varenkával, de meg is akarta sérteni. Mai viselkedése fölháborította. A szobában sokáig ügvet sem vetett rá, mintha nem tudná, hogy hozzá és miatta jött el. Aztán gyöngének mondta és lenéző pillantást vetett rá. Mit jelent mindez? Ha nem tetszem neki, — gondolta Szergejevics Hippolit — és belső tulajdonságaim nem érdeklik, miért vonzódtok hozzám? Csak az új arc érdekelte, — egyéb semmi?...

Most már azon a véleményen volt Szergejevics Hippolit, hogy a naivság és együgyűség álarca alatt a tetszelgés hadakozik vele minden fegyverével.

— Talán butának tart... S azt hiszi, hogy majd megokosodom...

Igy töprengett Szergejevics Hippolit.

— A néniék igaza van, eső lesz, — szölt Varenka és a messzeségbe nézett. — Nézzé csak, micsoda felhő az ott... Es fűledt a levegő is, mint rendszeren zivatar előtt.

— Milyen kellemetlenség, — bosszankodott Szergejevics Hippolit. — Most vissza kell fordulnunk és Erzsébetet értesíteni kell...

— Minek?  
— Hogy az eső előtt hazamenjünk...  
— Ugyan, hogy lehet ilyet tenni? A zivatar előtt ugysem érhetnek haza... Be kell várniok itt a zivatart.

— És ha egész éjszaka esik?  
— Akkor nálunk maradnak...  
— Ez kellemetlen...  
— Istenem! Hát olyan baj, ha egy éjszakát kényelmetlenül töltönek el...

— Nem a magam kényelméről van szó...  
— Másokkal ne törődjön, mindenki gondoskodik magáról.

Erről vitakoztak aztán és lassan mentek. Szembe velük egy sötét felhő vonult, a távolból már dörgés is hallatszott. Nehéz illat uszott a levegőben, mintha a felhők kergetnék maguk előtt, amelyek magukba szívták a nap minden tűzét. Az üdítő frissesség mohó várásában egyotlen egy levél sem mozdult a fákon.

— Nem lenne jobb visszafordulni? — kérdezte Szergejevics Hippolit.

— De igen, fűledt a levegő... A várakozást különben gyűlöltöm... tudja, a zivatart meg az ünnepek előtt való időt... A zivatar meg az ünnepnap kellemes, de bevárni a jöttüket unalmas. Oh, ha hirtelen jönne minden... Az ember lefeküdnék fagy, télviz idején és fölébredne tavasszal, napsugárban, virágok illatában...  
— Vagy így: napsugárban fekédnék le, aztán hirtelen jönne a sötétség, zivatar, eső...

— Talán azt is szeretné, hogy az ember ily váratlanul költözzék el? — kérdezte gunyosan Szergejevics Hippolit.

— Az ember legyen mindig érdekes... — úgy mondta ezt ki Varenka, mint valami nagy alapigazságot.

— De mit jelent az, hogy érdekes legyen?  
— Mi az, érdekes?... Nehéz ezt magyarázni... Azt tartom, minden ember érdekesebb volna, ha több volna benne az élet... igen,

élet... Többet kellene nevetniök, dalolniok, játszaniok, erősebbnek, bátrabbnak... még durvábbnak is kellene lenniök...

Kis szünetet tartott Varenka, aztán tovább magyarázta a szavait.

— Az emberek nem is elég gyorskezüek... Pedig mindennek gyorsan kellene történnie, hogy érdekes színezet legyen a dolgoknak...

— Ki tudja? — talán igaza is van... — szölt közbe Szergejevics Hippolit. — Azaz, hogy még sem egészen...

— Ilyet ne mondjon kérem, — szölt mosolygva Varenka. — Miért ne lenne egészen igazam? Vagy igazam van, vagy nem... Vagy rossz vagyok, vagy jó... Vagy szép, vagy rut... Igy kell ítéletet mondani... De azt szokták mondani: — Takaros lány, jó lánynak látszik... Igy csak gyávaságból beszélnek... Már mint azok, akik az igazságtól félnek...

— De engedje meg, az ilyen vagylagos ítéletekkel nagyon sok szomorúságot szerzőnek!

— Hogyan?

— Az igazságtalansággal...  
— Az ilyen igazságokat vagy igazságtalanságokat az élet utjain szerzi az ember, ez hozzátartozik az élethez... Mintha az ember meg se lehetne nélkülok, már mint az emberek nélkül... Ugyan kinek mi szüksége van reájuk?

Haragosan és kedvtelenül mondta ezt Varenka, a szemei villámokat szörtak.

— Minden emberre szükség van, Vasziljevna Varvara! Mindegyikre, kezdve a parasztól föl egész magáig!

Szergejevics Hippolit észrevette Varenka igazgatóságát és meg is akarta magyarázni magának a dolgot.

— Nekem nincs szükségem igazságra! — szölt igazgatótan Varenka és olyan mozdulatot tett a kezével, mintha valamit eltölna magától. — És ha egyszer szükségem lesz reá, majd megszerzem magam... Mit törődik minden ember bajá-

(Fejérváry válasza.)

Báró Fejérváry erre a következőket mondta, a főherceghez fordulva:

Császári és királyi Fenség! Igen tisztelt uraim!

Méltóztassék kegyesen megengedni Fenséged, hogy elsősorban hálás köszönetet mondjak a fenséges urtól már megskosztott, de mégis rendkívül leereszkedő kegyéért, hogy a honvédséget, csendőrséget és a minisztériumbeli személyzetet kegyes volt ezen, reám nézve jelentéseteljes napon, szárnya alá venni és személyesen ide vezetni.

Jelképe ez annak, hogy mindnyájan Ó Fensége jelszava szerint: „viribus unitis“ dolgozunk a trónért és hazáért. A midőn az isteni Gondviselés kegyéből és fenséges Urunk végtelen jószágából megadatott ezt a napot megérnem, mondhatom, hogy rendkívül boldognak érzem magam. Es bizonyos önértettel — amde minden elbizakodás nélkül — mondhatom, hogy meggyőződésem az, hogy kötelességemet Ó Fenséggel és az országgal szemben mindenkoron híven teljesíteni igyekeztem.

A honvédség intézménye katonai tulajdonságokban tündöklő Fenséges urunk vezetése alatt megismosodott harminc év alatt. Ez az intézmény kezdetül fogva jó földbe volt ültetve. Egyrészt Ó Fensége rendkívüli kegye, jósága és gondoskodása, másrészt az országnak mindenkoron tapasztalt áldozatkészsége, valamint a Fenséges ur kipróbált és áldásdus vezetése odaemelte a honvédséget, ahol most van. Ha elértünk eredményeket, senki azt maga magának nem tulajdoníthatja: mindnyájan közreműködünk az első tábornoktól kezdve az utolsó legényig; mindeki átérti Ó Fensége és a haza iránti kötelességet; csak így voltunk képesek ilyen fényes eredményeket elérni.

Hasonlóképpen a csendőrség is szinte át van hatva a kötelességérettől és fárasztó, nagy, súlyos szolgálatának pontos teljesítésével az országban tiszteletet és tekintélyt képes volt kivívni.

A minisztériumbeli személyzet is mindig szem előtt tartotta a gyorsan és pontosan végzendő ügyek elintézésénél, hogy itt egyes családok, egyes vidékek érdekeiről lévén szó, munkáját mindig méltányosan és lehetőleg gyorsasággal végezte.

Kötelességüknek tehát mind e tényezőket eleget tettek. Es hogyha Ó Fensége rendkívüli kegyében a hozzám intézett legfelsőbb kegyteljes kéziratban nekem legmagasabb megelégedést kifejezni méltóztatott, meggyőződésem szerint Ó Fensége ebben csak annak akart kifejezést adni, hogy a honvédség, csendőrség és a minisztérium működésével meg van elégedve. Mi ennél többet nem kívánhatunk

magunknak. Isten után Ó Fenséget és a hazát szolgáljuk és hogyha Ó Fensége, a legelső magyar ember, meg van elégedve, elértük célunkat.

De ne gondolja senki, hogy ha már bizonyos fokon sokat elértünk, hogy azért most már esendőbbben, nyugodtabban lehet dolgoznunk. Ellenkezőleg: minden vesztéges üggyel visszaesés. Szorgalmasan, megfeszített erővel kell dolgoznunk, hogy Ó Fensége legfelsőbb kegyét és bizalmát, valamint a nemzet bizalmát is mindenkoron kiérdemeljük.

Méltóztassék hálás köszönetemet fogadni azon gyönyörű emléktárgyakért, amelyeket a fenséges ur kegyes volt az urak nevében nekem átadni. Ezeket rendkívül nagy tiszteletben fogom tartani, magam is és egész családom is mindvégig. És hogyha — ne adj' Isten! — Ó Fensége vagy utódai bármikor parancsolnának a magyar nemzettel, a magyar honvédséggel és sikkra kell szállanunk az ország biztonságáért, Ó Fensége dicsőségeért, akkor vagy unokám, vagy utódom egyike ezt a díszes kardot Magyarország tiszteletére, Ó Fensége és a haza dicsőségére fogja forgatni.

Felhasználom az alkalmat, hogy mély köszönetet mondjak, első sorban a fenséges urnak azért a nagy részvétért és érdeklődésért, melyet kegyes volt súlyos betegségem alatt irányomban tanúsítani. Valóban megható volt rám nézve a minden oldalról megnyilvánuló részvét és érdeklődés, amelyért soha eléggé hálás nem lehetek.

Kérem a fenséges urat, méltóztassék új-ból legmélyebb hálámért kegyesen fogadni, hogy kegyes volt az urakat hozzám vezetni és én megfogadom, hogy mindazt, amit 1888-ban, akkor, amidőn az akkori viszonyok szerint még három hadjárati évem beszámításával negyvenéves szolgálati jubileumom ünnepe volt és a fenséges ur kegyes volt a tisztikart akkor is hozzám vezetni, mindazt, amit akkoriban mondtam, ez katonai hitvallásom és azt én ma betűről-betűre újra aláírom. Legyenek meggyőződve az urak, hogy én a magam részéről lankadatlan szorgalommal dolgozni fogok az intézmények érdekében addig, míg az Uristen egészséget, erőt ad, addig, amíg Ó Fensége mindenkor tapasztalt kegyével s a nemzet bizalmával támogatnak.

En hálásavimat azzal zárom be, hogy az Ursten tartsa meg Ó Fenséget, legkegyelmesebb, legfelségesebb urunkat, királyunkat sok, de számtalan sok évekig Ausztria-Magyarország, a véderő, valamint a honvédség javára a legjobb erőben és legjobb egészségben, a magas dinasztia öröme és nemzetünk javára. Az Uristen éltesse Ó Fenséget! (Háromszoros lelkes éljenzés.)

női esatateren a legmagasabb katonai kitüntetés, a Mária Terézia-rendet vívta ki magának Nagyméltóságod. Ó fensége bizalma Nagyméltóságodat oldala mellé mint szárnységéd hitta és ezen bizodalma ott fokozódott fokról-fokra és annak a bizalomnak a gyümölcsét a magyar kir. honvédség is élvezi. Ó cs. és kir. apostoli fensége fenkölt szavakban emlékezik meg mindezekről és kiemeli Nagyméltóságodnak hosszú és hű szolgálatait, amihez kell, hogy üdvözljük.

Nagyméltóságú uram! Amidőn a honvédségbe lépett, ez még nagyon gyenge lábakon állott, csak kezdő volt, egészen gyermekkorát élte. Akkor Nagyméltóságod mint dandárparancsnok állt a mi sorainkban, de nemsokára rá Ó fensége, megismerve Nagyméltóságod tetterejét, felemelte a minisztériumba mint államtitkárt és aznapról kezdve a m. kir. honvédség egy új érába lépett. Nemsoká tartott azután, hogy Ó cs. és apostoli királyi fensége Nagyméltóságodat miniszterrel emelte és azóta fokról-fokra fejlődött a honvédség és jelenleg hareképes csapatokat mutat fel. Es ez Nagyméltóságodnak érdeme, aki nem ismert éjjelt-nappalt, aki buzgó munkódott mindig és erélyvel látott utána, mert bizony, mikor átvette, akkor igen gyenge lábokon állottunk és akkor igen kezdetleges volt a honvédség.

Engedje meg Nagyméltóságod, hogy végül kifejezést adjak azon érzelmeknek, melyek nemesak a m. kir. honvédelmi minisztérium, a magyar honvédség és a csendőrség jelenlevő képviselőinek szívében lakoznak, hanem a távollétek nevében is, akik együtt ünnepeleink velünk a mai napon.

Nagyméltóságú uram! Ennek az érzésnek kifejezést adok abban, hogy, mondjak ki, hogy legbensőbb bizodalommal, a legnagyobb odaadással és szeretettel vagyunk személye iránt és sohasem fogunk megszűnni azok lenni; és az az egyetértés, amely mindig Nagyméltóságod és én köztem volt, még jobban buzdít, hogy egy szóval azt a mindnyájunk kebeléből felszálló imát az Istenhez küldjük, hogy tartsa meg Nagyméltóságodat jó, erős egészségben és teljes erőben még számos évekig. Isten éltesse báró Fejérváry Géza honvédelmi minisztert! (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Háromszoros „éjen“ zugott fel a teremben, miközben Gromon Dezső átnyújtotta az *Algya* ezredesétől átvett ötvényes szolgálati keresztet, azután a díszkardot a főhercegnek, ki báró Fejérvárynak adta át.

Majd odaléptek a díszállványon elhelyezett albumhoz:

— Ez is a mi honvédségünk emléktárgya, — szólott a főherceg.

val? Vagy mindezt csak azért mondja, hogy engem bosszantson... Ma különben is olyan szörnyen ünnepeles...

— En bosszantani akarom? ... Ugyan miért? — kérde csodálkozva Szergejevics Hippolit.

— Mit tudom én? Talán unalomból... De hagyjuk ezt... Amugy is oly dühös vagyok! Egész héten át a kéréim miatt mindenféle tanácsokkal traktáltak... mindenféle csunya gyanúsításokkal illettek... köszönöm...

Varenka szemei villámlottak, az orrcimpái mozogtak és egész testében remegett az izgatottságtól, amely hirtelen erőt vett rajta. Szergejevics Hippolit megkísérelte a mentegetőzést.

— Nem akartam bosszantani...

Ebben a pillanatban tompa dörgés hallatszott, mintha a zivatar jött nevetne mind a kettőjükön. A hatalmas dőreje megálltak, de csak egy pillanatra, aztán hirtelen hazasiettek. A lombok megremegtek a fákban és az árnyéka a felhőknek, amelyek mint valami lágy selyemkendővel vonták be az eget, ráterült a földre.

— Hogy belekezdünk a veszekedésbe... — szólott Varenka utközben. — Eszre sem vettem a felhőt.

Szergejevna Erzsébet és Lutsicky néni álltak a lépcsőn. Lutsicky néninek egy óriási szalmakalap volt a fején, ami valami nyári virághoz hasonlított.

Lutsicky néni mély hangján Szergejevics Hippolit felé fordulva jelentette, mintha kötelessége lett volna a zivatar közeledtét kihirdetni:

— Borzasztó zivatar lesz...

Aztán hozzátette:

— Az ezredes elaludt...

Es eltűnt.

— Mit szólás ehhez? — kérde Szergejevna Erzsébet az égre mutatva. — Valószínűleg itt kell az éjszakát töltenünk...

— Ha senkit sem háborgatnánk vele...

— Férfi ez! — pattogott Varenka és esodálkozva, szinte némi szánakozással nézett Szergejevics Hippolitra. — Mindig attól fél, hogy va-

lakit háborgat, hogy valakivel szemközt igazságtalan... Uram, istenem! Be unalmas lehet az ön élete... Csupa korlát... Az én véleményem szerint, ha valakit háborgatni akar, ám háborgassa, ha igazságtalan, ám legyen!

— Isten eldönti majd, kinek van igazsága,

— szakította félbe Szergejevna Erzsébet és mosolygott. — Azt tartom, jó lesz fődél alá menekülni... Nem gondoljátok?

— Megnézzük ismét a zivatart... jó? —

szólt Varenka, Szergejevics Hippolit felé fordulva.

Szergejevics Hippolit bólintott, beleegyezett.

— Különbem nem szeretem az olyan nagy színjátékaikat a természetnek, amelyek hidegleléssel vagy meghűléssel végződhetnek. Egyébként az ablakon át is lehet a zivatart élvezni...

Egy villám cikázott és néhány másodperere megvilágította mindazt, amit a felhők elfedtek. Nyomasztó esőndesség volt egy kis ideig, aztán elhangzott egy dörgés, mint valami fegyverduranás és átvonult a házban. Hatalmas szélroham kapta el a port és a szemetét és tölcséralakban forgatta a levegőben. Szalmaszál, papírhulladék, levelek, egymással összekeveredve röpködtek a levegőben. A megijedt madarak felénk csiesergéssel szelték át a levegőt, tompán susogtak a fák lombjai, a ház bádogtetejére ráesett a főlkavart szemét és halk zörejt okozott.

Varenka a félig nyitott ajtón át figyelte a szél játékát, Szergejevics Hippolit mögötte állt és elrojtette az arcát a por elől. Kis szekérszékhez hasonlított ez a lépcsőház, sötét volt benne, de minden villámlás kékes fényvel megvilágította a leány karcsu alakját.

— Látja... látja... — kiáltott Varenka, mikor a villám szétszakított egy felhőt. — Látta? Eppen olyan volt, mintha a felhő mosolygott volna, nemde? Egészben olyan volt, mint a mosolygás... Vannak ilyen hallgatag, szomorú emberek is, akik hallgatnak hosszú időn át, hallgatnak, aztán hirtelen mosolyognak... A szemük föléled, a foguk villog... De nini, esik már... Nehéz, nagy csöppek hullottak a tetőre.

Eleinte egyenként, aztán mind sűrűbben, végre olyan tömegben, hogy tompa zubogás, zaj hallatszott.

— Menjünk talán inkább el innét? — szólott Szergejevics Hippolit. — Teljesen átázik itt...

Kényelmetlen volt Szergejevics Hippolitnak, de mégis nagyon kellemes, hogy olyan közvetlen Varenka mellett állhatott a sötétségben. A fehér nyakára pillantott és ezt gondolta: — Mi történék, ha megcsókolnám?

Villám cikázott át az égen. A fényességben látta Szergejevics Hippolit, mint emelte föl Varenka elragadtatva a karját, hátra vetette a fejét és mellét mintha éppen odanyújtotta volna a villámnak. Szergejevics Hippolit átkarolta, a fejét erősen a leány vállához szoritotta és lelkendezve kérdezte:

— Mi a baja? ...

— Semmi! — kiáltott haragosan Varenka és egy hullámos, erős mozdulattal kiszabadította magát Szergejevics Hippolit karjai közül.

— Uramfia, mily gyorsan megijed maga... És még férfinak mondja magát...

— Maga miatt ijedtem meg... — szólott Szergejevics Hippolit és egy sarokba húzódott.

Szergejevics Hippolit úgy érezte, mintha Varenka érintése közben megégette volna a kezét. Leküzdhetetlen vágyakozás vett rajta erő, hogy Varenkát magához szorítsa. Szinte elvesztette önuralmát, szívesen loment volna a lépcsőről az esőbe, oda, ahol a nagy esőseőpek a legéresebben csapkodtak a faleveleket.

— Bemegyek a szobába, — szólott hirtelen.

— Menjünk be, — szólott elégedetlenül Varenka.

Elől Varenka ment. Az ezredes hangos szóval fogadta őket.

— Hát addig hátráltak, míg most idejöttetek...?

— Borzasztó zivatar... jegyezte meg Lutsicky néni nagy komolysággal, miközben vendége sáppadt arcát nézte.

(Folytatása következik.)

Mindenkinek a szívéből szólok, tudom, a midőn kérem az Uristent, hogy József főherceg ő cs. és kir. fenségét, kinek bőles vezetésének, bő tapasztalatának, amint mondotam, tündöklő katonai tulajdonságainak és polgári erényeinek nagyon sokat köszönünk, hasonlóképpen a legjobb egészségben, legjobban erőben tartsa nagyon sokáig, mélyen tisztelt családjal együtt. Az Uristen éltesse! (Háromszoros lelkes éljenzés.)

A beszédet lelkes éljenzés követte, mialatt József főherceg, tisztelve az egybegyűlteket, visszavonult.

#### (A közös hadsereg tisztelgése.)

Alig hogy a honvédtisztikar elvonult, jött a közös hadsereg üdvözlő-küldöttsége. Herceg Lobkowitz Rezső vezette a deputációt, amelynek tagjai voltak a negyedik hadtest vezérkari tisztjei, parancsnokló tábornokai és ezredesei.

Báró Fejérváry Gromon államtitkár, továbbá báró Fejérváry főispán és a parancsotviszt kíséretében jött a deputáció élé. Herceg Lobkowitz a következő üdvözlővel:

Engedje meg Nagyméltóságod, hogy a IV. hadtest tábornokai és ezredesei nevében tiszteletteljes és meleg szeretnekívánatainkat fejezzem ki ötven éves szolgálati jubileuma alkalmából, amelyre oly nagy fényt árasztanak a legfelsőbb kézirat kegyes szavai és a Szent István-rend nagykeresztjének adományozása. Ma 50 éve ragyogott először az arany kardbojt a nagy reményekre jogosító íru tiszti oldalán; nyolc évvel később már a Mária Terézia-rend lovagkeresztje ékesíti a hős, a rettenthetetlen, a merész vezérkari tiszt bátor kebelét. Azóta folytonos, szakadatlan és mindig sikeres tevékenységben, fokról-fokra emelkedett báró Fejérváry a katonai hierarchiában, fel a legmagasabb méltóságokig. Mint államtitkár, majd mint miniszter, a m. kir. honvédség élén tudásával és tevékenységével aránylag rövid idő alatt elérte azt, hogy a m. kir. honvédséget, szoros kapcsolatban a cs. és kir. hadsereggel, harora edzett csapatává nevelte. A csatatéren vívott harcok után heves parlamenti csaták következtek. Nem egy ellenfél mérges nyilának állt ki tárt mellé az államférfi és a katoná. „Sok ellenség, sok tisztesség” — mondja egy régi példabeszéd. Ó győzött a szó hatalmával, a tények logikájával és legyverrel a kezében. A mult télen súlyos betegség fenyegette becses életét. Ezt is legyőzte kitartó bátorságával és erejével.

Büszkén hirdetem, hogy Nagyméltóságod cselekedéit ebben az ötven esztendőben forró szív és nyugodt agy, lovasias gondolkodás és érzés s az igazi katonai erélye és tetteire sugallták. Ilyen erőnyekkel ékeskedve, Nagyméltóságod ma, ötven év után bírja a legfelsőbb hadur bizalmát és nemcsak a magyar királyi honvédség, hanem az egész véderő szeretetét ragaszkodását és tiszteletét. Engedje a Mindenható, hogy Nagyméltóságod a korona és a haza javára irris erőben és egészségben még sok évig működhessek és tarthasson ki magas és fontos állásában. (Lelekes éljenzés.)

Báró Fejérváry Géza a lendülettel elmondott beszédre így válaszolt:

Főmagasságu uram! Tisztelt uraim! Hercegségednek az urak nevében rendkívüli melegséggel és ragyogó ékesszólással hozzám intézett szavait mély köszönettel, büszkeséggel és az érzésnek azzal a melegséggel fogadom, amely mindig elragad, ha hadseregről, ha véderőről van szó. Kora fiatalaságotól, sőt gyermekeveimről fogva rajongtam mindenért, ami katonai. Ez a rajongásom mindvégig megmaradt.

A hadsereggel össze voltam jörva már alyam révén; összerorttam a szolgálat hosszú ideje alatt, mert ott küzdöttem soraiban, osztoztam örömeiben, fájdalomában, mindig készen arra, hogy vele tartásak tűzőn-vizen keresztül, úgy, hogy megérthetik az urak, milyen jól estek nekem azok a szép és meleg szavak, amelyeket ő hercegsége hozzám intézett. Megemlékeztek az urak az én szerény működésemről is. Ha ő felsége rendkívüli kegyességében lélekemelő kéziratával és e magas rendjellel méltóztatott kitüntetni: én ezt oivbá veszem, egyfólt mint buzdító kötelességemnek további hü teljesítésére, másfelől pedig — s erre büszke vagyok — mint annak tanujelét, hogy ő felsége kegyesen meg van elégedve a vezetésem alatt levő intézményekkel és azok szellemével. Ez a szellem pedig az én feilögásom szerint az egész véderőben, és mindabbam, ami ahhoz tartozik, csak egy lehet s a véderő csak egy szellemben, egy irányban működhetik. A honvédség és én magam mindig hálaért vagyunk azért, amit a hadseregtől tanultunk és azért a támogatásért, amelyben az a honvédséget minden alkalommal, nem egyszer nehéz viszonyok közt is, részesítette. Fogadják, uraim, hálás köszönetemet, hogy szívesek voltak hozzám telfáradni. Azzal a kívánsággal fejezem be szavaimat, hogy a Mindenható kísérje áldásával a hadsereg és annak tagjainak minden lépteit; azzal a kívánsággal, hogy ha egykoron a Felső és a szolgálát parancsolják, honvédség és hadsereg egymás mellett vállvetve teljesítsék kötelességüket és testvéries barátsággal, hü bajtársiassággal, bármí történéj, együtt küzdjenek az egységes célért, mert szellemben a két intézmény között különbséget el nem ismerék.

Ezután a miniszter sorra kezét fogott a deputációval, akiket Lobkowitz mutatott be; mindegyikkel beszélgetett. A tisztelgés jó félórát vott igénybe.

#### (A Fejérváry-ezred.)

A Fejérváry-ezred tisztikara is küldöttséggel képviseltette magát a mai nap ünnepeén. Weber ezredes vezette a küldöttséget s tagjai voltak: Messinger őrnagy, Vajda százados, Strasser főhadnagy és Hoffer hadnagy. Emlékalbumot hoztak, remekművű kis vasállványon, az ezred tényleges tisztikarának az arckép-sorozatát.

Báró Fejérváry Géza szíves szavakban köszönte meg a figyelmes megemlékezést, egyuttal buzdítva az ezredet és különösen annak ifjuságát arra, hogy a legfőbb hadur és a haza iránti kötelességeknek változatlan lelkesedéssel igyekezzenek a jövőre is megfelelni.

A katonai tisztelgések a Fejérváry-ezred tisztí küldöttségének gratulációjával bevégződtek, mire Fejérváry parancsotviszte kíséretében áment József főherceg palotájába s tisztelgő látogatást tett a főhercegnél, megköszönve azt, hogy a honvéd-tisztikarnak a mai ünnepeén szószólója volt és megköszönve azokat a meleg szavakat, amelyeket a főherceg hozzá intézett. A Szent-György-téren egybegyűlt közönség zugó éljenzés közepette kísérte a minisztert a főhercegi palotába.

#### (A képviselőház üdvözlöte.)

Ezután a miniszter átöltözött polgári ruhába, mert a polgári küldöttségek fogadásai következtek. Ezeknek sorát a képviselőház elnöksége nyitotta meg. Perczel Dezső elnök, Tallián Béla és Daniel Gábor tisztelgtek nála, igen sok képviselő kíséretében, kiknek sorában ott láttuk: báró Podmaniczky Frigyes, dr. Münnich Aurél, Gajáry Géza, Latinovich Pál, Rohonczy Gida, báró Jósika Gábor, Molnár Béla, Wolfner Tivadar, Rudnyánszky Béla, Szóls Pál, Chernel György és Ivanovics Iván képviselőket.

Perczel Dezső, a képviselőház elnöke, a következő beszéddel üdvözlölte a minisztert:

Nagyméltóságú miniszter ur! Különösen tisztelt barátom és kedves képviselőtársunk! Mi nem hivatközhatszunk a képviselőház formális határozatára, midőn üdvözlésedre megjelenünk, hanem egyes-egyedül érzelmeinkre. A képviselőház nem lévén együtt, csak az elnökség kívánt előtér megjelenni, de ime, még számosakat vezetett ide az a rendkívüli tisztelet, ragaszkodás és szeretet, amelyvel irántad ugyis mint miniszter, ugyis mint íerfi és régi bajtársunk iránt viselőtünk. (Hosszantartó, élénk éljenzés.) Ha méltán ünnepeit a honvédség ezt a mai napot, amelynek azért is kedves fontossága van, mert az utóbbi időben bizony volt okunk kedves egészségéért aggdóni: úgy éppen olyan érzelmetől áthatva jelenünk meg itt mi is, akik polgári érdemeid jubileumát üljük és baráti érzésünk kifejezését nyujtjuk leled. Hiszen nemcsak a csatatéren szerelték érdemeket, hazafias érzésed mélységének, hazaszeretetednek, emberbaráti érzelmeidnek, fenkölt gondolkodásodnak éppen olyan jeleit adad, mint a milyenkért ő felségének kegyes kitüntetése ért. (Élénk éljenzés.) Mi tehát nemcsak neked kívánunk szerencsét, hanem szerencsét kívánunk az egész országnak és talán első sorban önmagunknak és arra kérjük az Egek Urát, sokáig tartson meg térad a nemzet és e haza javára! (Élénk éljenzés.) Hozzád pedig azzal a kérelemmel fordulunk, tarts meg bennünket, képviselőtársaidat szíves baráti jóakarottal. Az Isten éltesse!

A hosszantartó, lelkes éljenzés elhangzása után báró Fejérváry Géza ekképpen válaszolt:

Igen t. uraim és barátaim! T. barátom szavait, amelyeket nem a képviselőház, hanem mintegy képviselőbarátim nevében intézett hozzám, igen nagy hálával fogadom, annál is inkább, mert hivatalos enunciacióra a képviselőház részéről számot nem tarthatok. A képviselőházzal szemben különben is nagy hálára vagyok köteleve azért a meleg érdeklődésért, megindító részvétért és jóleső figyelemért, amelyben engem annak tagjai súlyos betegségem alatt, igazán válságos időkben, pártkülönbség nélkül részesítettek. Tizenhét éve immár, hogy veletek ugyszólván folytonos érintkezésben állok és ezen idő alatt mindig igaz barátságot és hatásos támogatást leltem nálatok, úgy hogy szívből örvendek, hogy alkalmam nyílt arra, hogy ezért meleg hálámat fejezhessem ki. (Élénk éljenzés.) Fogadjátok szívem mélyéből fakadó köszönetemet kegyes megjelenésetekért. Hiszen egyesek közületek talán messze földről jöttek ide; de annál becsesebb a látogatásuk. Meg lehettek győződve, hogy én régi barátaimat nemcsak megbecsülöm, de szeretem őket és ragaszkodom hozzájuk és minden perében kész vagyok mellé állani azoknak, akik nehéz pillanatokban velem voltak. (Hosszantartó éljenzés.) Újból köszönöm szíves megjelenéseteket és ha majd megint a harcmezőn találkozunk, kérlek benneteket, részesítetek becses támogatásokban, úgy, amint meg vagyok győződve, hogy abban részesülni is fogok. Isten éltesse benneteket! (Élénk éljenzés.)

A beszédet nagy éljenzés követte s Fejérváry ezután vendégeit látta néhány percre az egész deputációt.

#### (A véderő-bizottság.)

A képviselőház véderő-bizottsága tisztelgett ezután báró Podmaniczky Frigyes és Münnich Aurél vezetésével. Báró Podmaniczky Frigyes a következő üdvözlő beszédet mondta:

Nagyméltóságú miniszter ur! A véderő-bizottság jelenlévő tagjainak jutott azon kedves kötelesség teljesítése, hogy Nagyméltóságodnak a mai örömnapon üdvözlőt kifejezhesse. Fényes ünnepeit az, amelyet Nagyméltóságod ma ünnepe. Mert ritka esemény az, hogy egy íerfi a maga pályáin, habár némileg megmástitott körülmények és viszonyok között is, egy félszázadot át folytonosan egy irányban működhessek ritka eset az, hogy ezen íerfi 50 év alatt mindenkoron egy eszméért teljesítse kötelességét, fényesen, nagyszerűen. Nagyméltóságod a harcmezőn szerzte első babárait mint fiatal tiszt, mint művelt katoná, mint báior íerfi és mint hős vítez. (Ugy van!) És mikor lezajlott a harc tüze, mikor a béke angyala megjelent a láthatáron, akkor Nagyméltóságod, követe a rómaiak régi példabeszédét: „Si vis pacem, para bellum!” polgári uton teljesítette katonai kötelességét az által, hogy a magyar királyi honvédséget általunk sohasem remélt fokra emelte. (Ugy van!) Mi, öregek, vagyunk tanui annak; mi, öregek, akik ott voltunk, mikor az első magyar királyi honvédszárít lóra ültették, akik ott voltak az első bevonulásnál, az első gyakorlatnál. Testestől-lelkéstől élünk ennek az eszmének. Kézelhetők-e az, hogy valaha íly magas fokra lesz emelhető az az intézmény, amelyet sokan lenéztek, becsültek és kicsinyeltek. Nagyméltóságod müve az, hogy ma oly fokon áll a m. kir. honvédsereg, amely fokra, sohasem hittük, hogy emelhető legyen (Ugy van!); és hogy ez által a királynak és hazának mily nagy szolgálatot tett, azt csak azok tudják megítélni, akik nem pártszempontból, de a hazafiság és Magyarország érdeke szempontjából latolgatják a dolgot. Az Uristen engedje, hogy Nagyméltóságod még sokáig álljon a honvédség élén! (Lelekes éljenzés.) Súlyos betegsége, amely, Istennek hála, elmúlt, amint látjuk s örömmel tapasztaluk, nem rontotta meg kedvélét, nem rontotta meg munkakedvét. Az Uristen éltesse sokáig Nagyméltóságodat a király, a nemzet és Magyarország javára. (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

Ezután a szónok átnyujtotta a feliratot, amely így hangzik:

Nagyméltóságú báró Fejérváry Géza m. kir. honvédelmi miniszter urnak, Budapest. Azon általános tisztelet és elismerés, melyben Nagyméltóságod 50 éves katonai jubileuma alkalmából részesül, tanbizonyossága azon hazafias munkédésnek, melyet Nagyméltóságod különösen honvédségünk teljesítése körül évek hosszú során át kifejtett. A magyar országgyűlés képviselőháza véderő-bizottságának szabadelvűpárti tagjai, kiknek 17 évi minisztersége alatt közvetlenül és annak előtte is tapasztalt volt alkalmuk, mily odaadással és sikerrel fejlesztette és ápolta Nagyméltóságod honvédségünket, örömmel és lelkesedéssel ragadják meg az alkalmat, hogy Nagyméltóságod iránti nagyrabecsülésüknek kifejezést adva, ritka szép ünnepein tiszteletteljesen üdvözlöjék. Kérjük a Gondviselést, hogy tartsa meg Nagyméltóságodat még nagyon sokáig jó egészségben és legyen kitűnő tisztelettel Budapest, 1901. évi augusztus hó 15-én. A magyar országgyűlés képviselőháza véderő-bizottságának szabadelvűpárti tagjai nevében:

Podmaniczky Frigyes s. k. Dr. Münnich Aurél s. k.  
elnök. jegyző.

Báró Fejérváry Géza az üdvözlő szavakra így válaszolt:

Nagyméltóságú elnök ur, mélyen tisztelt barátaim! Azon valóban megható, szívmemhez szóló szavakért, amelyekben most a véderő-bizottság megjelent tagjai nevében üdvözlöttek, fogadjátok mélyen érzett, őszinte, hálás köszönetemet. Nagyon kegyesek vagytok egynémegem és tevékenységem megítélésében, amelyből a rokonszenv, a barátság érzelme szól hozzám.

En a magam részéről megtettem, amit tettem; de a mit tettem, kötelességem volt; többet nem tettem kötelességemnél. És hogya a nagyközönség és első sorban ő Felső kegyesen elismeri, hogy kötelességemet igyekeztem megtenni: ez a legszebb jutalom, amely öreg embert érhet (Lelekes éljenzés): a király és a nemzet elismerése.

Amit tettem, meggyőződésből tettem; meg voltam arról győződve, hogy a honvédségi intézmény szükségese a dinasztia, a király dicsőségére, a haza biztosítására. És ezért minden örömet arra fordítottam, hogy ebből a csemetéből valamit csináljak. Egyes embernek az ereje azonban elenyész. Találtam is nagy támogatásra két részről: először a képviselőházban első sorban a tisztelt bizottság részéről, másrészt pedig támogatást találtam a csapatokbeli tisztikarnál, amelyben egy a régi, mint az újonnan kinevezett honvédek egyaránt igyekeztek teljesíteni a kötelességüket, hogy ezzel emeljék az intézményt s emeljék hazánk tekintélyét a világ előtt.

Csak hálás köszönettel adozhatok annak, aki most azt mondja, hogy én valamit tettem, valamit teremtettem a honvédség, az ország, a király ő felsége érdekében s csak azzal válaszolhatok, hogy első sorban munkatársaimnak köszönhetem azt, amit elértem, a mire egyes ember sohasem képes. Fogadjátok tehát nemcsak a multa névze legőrszintébb, hálás köszönetemet, hanem fogad-

játok szívesen azon kérésemet is, hogy jövőben is legyen részem kegyes támogatásokban. Sona olyasvalamit előterjeszteni nem fogok, nem fogok kérni, a mi a polgár és katonai előtt egyaránt nem igazolható; erről majdnem 30 éves működésem alapján meg lehetek győződve. (Ugy van!) Lelkiismeretesen járok el; a mit teszek, azt meggyőződésből teszem, hogy a királynak, hazának és nemzetnek szolgálatot legyek. Meg vagyok győződve, hogy szíves támogatásokban mindig részem lesz. (Lelesk éljenzés.)

Végül a miniszter meghívta a képviselőház s a véderőbizottság nála megjelent tagjait a ma esti fél 9 órai estélyre.

#### (Baranya vármegye.)

Ezután következett Baranya vármegye küldöttsége, mely Tormay Károly alispán vezetése alatt a következő tagokból állott: Kardos Kálmán Antal Pál, Jágits József, Brázy Kálmán országgyűlési képviselők; Koszits Kamil főjegyző, Jeszenszky Lajos árvászeiki elnök, Nagy Jenő főügyész, dr. Jóhán Béla főorvos; Wániss Sándor, Máthé Ödön, Szinkovits Károly. Horvát István, Stenge Ferenc és Krasznay Mihály főszolgabírók; Igalits Radivoj főpénztáros, Forray Valér szolgabíró, dr. Ronaky Kálmán árvászeiki ünnök, Várdy Ferenc tb. főlevéltáros; dr. Daróczy Aladár, Engel Gyula. Halvax József, Mándi Béla, Margitai Péter, Német Lipót, Ország Lajos, Sey László, Stajevits János és Simonkovich Mihály bizottsági tagok.

A minisztert Tormay Károly alispán üdvözölte, biztosítva őt Baranya vármegye közönségének osztatlan szeretetéről, bizalmáról és ragaszkodásáról. Kéri a minisztert, hogy Baranya vármegye üdvözlő feliratát, mint a vármegye érzelmeinek tiszta, őszinte és maradó tolmácsát, szívesen fogadja.

Báró Fejérváry miniszter a következő beszéddel válaszolt:

Igen tisztelt uraim! Amidőn Baranya vármegye törvényhatósági bizottságának a megye képviselőletében nekem ányújtott szerencsekívánataát átveszem, teszem ezt hálás köszönettel és a háta érzetével. Baranya vármegyéhez — és itt egy titkot árulok el — már gyermekkoromban bizonyos rokonszeny fűződött, a nélkül, hogy ismertem volna. (Eljenzés.) Edesatyám ennekölte betven évvel, az 52-eseknél szolgálván, Pécsét volt, nem győzte még gyermekkoromban eleget beszélni nekem és dicsérni azt a kedélyes, kedves életet, amelyet Pécs városában, Baranya vármegyében töltött. Ennek iolyománya volt, hogy én már 50 esztendővel ennekölte amidőn a bécs-újpesti akadémiából kiléptem, elsősorban kérttem beosztásomat az 52. gyalogezredhez. (Eljenzés.) Tehát már akkor volt alkalom megismerkedni ezen megye fiainak tapraesetséggel; derék katonákat láttam és örültem, hogy ha mindjárt a távolból is, — amennyiben Olaszországban voltam — hogy némi laza összeköttetésben vagyok Baranya vármegyével. Később megszüldült bennem ezen érzelem, amennyiben, amint méltóztának tudni, körülbelül 40 éve, hogy Baranya vármegyéhez családi érzelmeim kötnek. (Eljenzés.) Es most, amidőn fiam, mondhatom büszkeségemre, (Lelesk éljenzés) szerencsés volt, magát a vármegye fiaának tekintve, kezdetül fogva kiérdemelni a megye közönségének bizalmát, csak nagyon természetesen fogják találni az urak, hogy legmelegebb vonzódóval bír rám Baranya vármegye közönsége, a Baranya vármegyei élet és ideg azon rokonszeny és azon szeretet, azon ragaszkodás, amely, örömmöme láttam és konstatalhatom, a megye és fiam között van. (Eljenzés.)

En a magam részéről mindenkoron szerény tevékenységemben Baranyavármegye részéről csak a leghathatóbb támogatásban részesültem. Fogadják ezért, t. uraim, hálás köszönetemet. Későtsem nem szenved, hogy a véderő ügyei fölülte állanak a pártéletnek és pártviszályoknak. És ebben én a vármegye részéről mindig támogatásra találtam és meg vagyok győződve, hogy ezentul is így lesz. (Helyesítés.) Abból a bizalomból, amely önközött és fiam között fennáll, kérének magam is egy kis részt. (Tetszés.) Meg lehetnek győződve az urak, hogy a magam részéről a rokonszeny és a bizalom érzülete Baranya vármegye iránt olyan, hogy ezt iokozni nem lehet.

Isten tartsa meg önökét. Fogadják legbálásabb köszönetemet azon érdeklődésért, azon részvétért és azon rokonszenyért, melyet a vármegye részéről is sulyos betegségek alkalmával tapasztaltam. Igazán csak a mindenhatónak és ő felsége atyai jószágának köszönetem. (Eljenzés) hogy a mai napot megérhettem. Eleton büszkesége lesz, hogy Baranya vármegye ezen a napon rólam megemlékezett. Legyenek kegyesek az urak otthon a vármegye minden polgárának őszinte köszönetemet tolmácsolni. (Hosszas éljenzés.)

#### (A főváros tisztelése.)

Most Budapest székesőváros küldöttséi járultak báró Fejérváry elé, amelynek tagjai voltak: Halmos János polgármester, Mataska Alajos alpolgármester, Rupp Zsigmond, Kollár Lajos, Fenyvessy Adol, Radocza János, Davidovics Ferenc, Tenczer Pál, Kausser János, Freiberger Pál, Ott Lajos, Morzsányi Károly, Mátyus Arisztid, Gombár Tivadár, Bogdánovics Lucian és dr. Cséler János bizottsági tagok.

A küldöttség szónoka, Márkus József főpolgármester lelkes szavakat intézett Fejérváry báróhoz:

Elismerésünk érzését, — úgymond — amelyet ötven évi munkássága felett érzünk, még ben-

sőbbé teszi az, hogy e munkásság sohasem az egyéni érdek, hanem állandóan a király iránt való törnetlen hűség, a haza iránt való meleg szeretet és a szigorú kötelesség-érzet voltak Nagy-méltóságod nemes lelkeinek mozgatói. (Elénk éljenzés.) Alkotmányos intézményeink megszülditása, honvédségünk újjászervezése és teljesítése, a katonai nevelés terén táplált nemzeti óhajok iokozatos megvalósítása s a liberalizmus ügyének határozó támogatása körül hervadhatatlan érdemeket szerzett Nagy-méltóságod! Ezen érdemeket kívánta elismerni Budapest székesőváros közönsége, midőn Nag méltóságodat június 17-én diszpolgarává választotta. (Elénk éljenzés.) Midőn törvényhatósági bizottságunk ezen elhatározását Nagméltóságodnak tudomására hozzuk és a diszpolgári oklevelet ányujtuk, tesszük ezt azzal a iorró óhajással, tartsa meg és éltesse a Mindenható Nagméltóságodat még hosszu évekig erőben és egészségben! (Hosszantartó, lelkes éljenzés.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter a következőket válaszolta:

Méltóságos főpolgármester ur! Igen tisztelt uraim! Valóban büszkeség tölti el szívemet, amikor meg tudtam, hogy Budapest székesőváros törvényhatósága engem majdnem egyhangulag diszpolgarává választott. És most, amikor t. szónokunk ékes és szívrható szavait hallottam, csak fokozódott ez a büszkeségem, amely nem elszakodott, hanem hálás köszönet azon polgártársaim iránt, akik szerény tevékenységemet méltatták. En, uraim, ha akár a katonai, akár a polgári téren tettem valamit: csakis kötelességemet teljesítettem. Majdnem harminc éve, hogy itt működök az önök szeme előtt és tevékenységemet, ténykedésemet mindenki szabadon bírálhatta: életem nyitott könyv volt.

S ha az urak engem arra méltattak, hogy a legnagyobb megismeretelében részesítettek, amely csak polgár polgártársai részéről érhet, hogy fejme tettek a polgári koronát, ebből csak azt a tanulságot vonom le, hogy a polgárság általa azt, hogy soha egyoldalú ember nem voltam. (Igaz! Ugy van!) hogy kötelességemet mindig magasabb szempontból fogtam fel és soha különbséget nem tettem polgár és katonai között. (Elénk éljenzés.)

A polgár véres verejtékével tartja fenn magát és tartja lenn az országot. A katonai „A királyért és hazáért“ jelge alatt lealldozással szolgálja királyát és hazáját és én ebben a tényben, hogy kegyesek voltak engem diszpolgárrá megválasztani, engem ezen méltóságra méltatni, csak azt látom, hogy a polgár mi nálunk egyetért a katonával (Ugy van!) és viszont felségek urunk magasztos akarata szerint a katonai egyetért a polgárral (Ugy van!) és így váltva azon vagyunk hogy Magyarország felvirágzását, Magyarország sulyát, amennyire csak lehet, emeljük. (Helyesítés.)

Tevékenységem, ténykedésem természetesen első sorban a véderőnek volt szentelve; és én azt hiszem, hogy egyetértetek velem abban az urak, hogy ha azt mondom, hogy minden haza az ország véderő ügyeit főlébe teszi minden pártéletnek és pártviszálynak. (Ugy van!) Ezt tartottam mindig szem előtt és én azt hiszem, hogy diszpolgárrá való megválasztásom talán annak a kiolyása is, hogy az urak látták, hogy nem tekintem sem kellemetenséget sem küdelmet, sem nehézséget (Ugy van!) haladtam a magam utján, határozott cél álltam előttem.

A mélyen tisztelt főpolgármester ur kegyes volt politikai tevékenységemet is érteni. Miután, a magam meggyőződése szerint, a haza védelmi ügyei felte állanak a politikai és pártéletnek, azt hiszem, hogy természetesen fogják találni azt, hogy amennyire csak lehetett, tartózkodtam politikailag előtérbe lépni, ott azonban, ahol a viszonyok, bizonyok akarat ellenére előtérbe toltak, ahol a viszonyok megkövetelték, ott igemis igyekeztem helyt állani, igyekeztem pedig kelyt állani mindig csak a ieltetlen jogegyenlőség és szabadeiütség alapján (Lelesk éljenzés), mert legbensőbb meggyőződéseim, hogy Magyarország csak úgy boldogul, hogy ha itten ieltetlen jogegyenlőség és szabadeiütség becsületes, munkás szabadeiütség uralkodik (Elénk helyesítés.)

Engedjek meg uraim, hogy felhasználjam az alkalmat, hogy hálás köszönetemnek adjak kifejezést azért, hogy sulyos betegségek alkalmával, főképpen a főváros polgársága részéről annyi érdeklődést, annyi részvétet tapasztaltam, ezért egész életem utolsó percéig le leszek kötelezve. Nagyon köszönöm, hogy az urak kegyesek voltak ideáradni kérem, legyenek kegyesek a főváros összes polgárságának hálás köszönetemet tolmácsolni ezen gyönyörű okmányért és az ezzel járó diszpolgárságért. Legyenek meggyőződve hogy éber figyelemmel nagy érdeklődéssel és nagy rokonszenyvel iogom kísérek mindig a főváros működését. Hogyha a főváros, Magyarország gyöngye, Magyarország szíve gyarapszik, az ország is felvirágzik. (Helyesítés.)

Amidőn még egyszer megköszönöm az urak kegyes megjelenését, azt kívánom, hogy az egek ura a főváros összességét, valamint minden egyes polgárát és családját éltesse sokáig. (Hosszas, lelkes éljenzés.)

#### (Temesvár küldöttsége.)

Temesvár város küldöttségét Molnár Viktor főispán vezette. Tagjai voltak Geml József főjegyző, Bandl Rezső főkapitány, Meshó Béla tanácsnok, Aczél Gyula, Barát Armin, Gartner Rezső, Hinterseer Ulrik, Lecher Béla, Löffler Lipót, Mühle Vilmos, Sternthal Salamon, Uhrman Henrik, Vest Ede és Vimmer József bizottsági tagok.

Molnár Viktor főispán szép beszéd kíséretében nyujtotta át a város diszpolgári oklevelét, kiemelve, hogy a temesváriak báró Fejérváryban nemesak a

vitéz katonát és a hervadhatatlan érdemeket szerzett államérfit, hanem képviselőjüket is tisztelik.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter mindenekelőtt meleg köszönetét fejezte ki diszpolgárrá választásáért, valamint a város honvédségi alapítványáért, majd így iolytatta:

Öt esztendővel ezelőtt, midőn Temesvár sz. kir. város polgársága kegyes volt engem képviselővé választani, ezen elhatározásának csak azon bizalom szolgálatot alapul, amelyet a közelet terén való működésemmel általában kiérdemelni szerencsés voltam. Azóta azonban közelebb jutottunk egymáshoz annyiban, amennyiben önök felismerték bennem talán azt az embert, aki képviselői kötelességét komolyan veszi, (Ugy van!) aki a város összességének érdekét s amennyire csak lehet, minden egyes polgár érdekét főle telhetőleg támogatja. (Elénk éljenzés.) En pedig tapasztaltam a polgárságnak irántam való szeretetét és ragaszkodását, amelyet én igen nagyra becsülök és amelyért ez alkalommal is hálás köszönetemet nyilvántom, kérve, hogy azt Temesvár szab. kir. város polgárságával közöljék. (Eljenzés.) Legyenek meggyőződve, hogy hazafias kötelességemnek tartom, nemesak mint miniszter és képviselő, de mint ember is, amennyire csak lehet, előmozdítani a város és minden egyes polgár érdekeit. Fogadják hálás köszönetemet azért is, hogy újból képviselői kötelességét méltóztattak. (Hosszas éljenzés.) En ugyan, fájdalom, részben nagy elfoglaltságom, részben egészségi állapotom miatt vajmi keveset fordulhattam meg Temesvárhoz és ez nyomja is a lelkemet, de azért azt hiszem, az az érzés van Temesvár minden egyes polgárának, hogy képviselője szeretettel kísér mindent, ami a városban történik és a város hazafias törekvéseihez készséggel segédkezik nyujt. (Hosszantartó éljenzés.) Amidőn ezen előttem és családom előtt is rendkívül becses okmányt hálám kifejezése mellett átveszem, kérem az egek Urát, hogy Temesvár város működését és minden egyes polgárának szorgalmát siker koronázza. (Hosszantartó éljenzés.)

A küldöttség tagjainak bemutatása után a jubilans Temesvármegye küldöttségét iogadta, amelynek — Molnár főispán vezetése mellett — tagjai voltak Szivák Imre és Mayer Károly képviselők.

#### (A pécsi üdvözet.)

A küldöttségek sorában most már Pécs sz. kir. város küldöttsége következett, amelyet Majorossy Imre polgármester vezetett volt. Tagjai voltak: Vaszary Gyula, Trober Aladár, Resch György, Fekete Mihály, Nick Alajos, Czirner Elek, Aidinger János, Erreth Lajos, Erreth Kálmán, Jobsz László, Károly Ignác, Krasznay Miklós, LITTLE József, Magensheim József, Schapring Gusztaf, Schwarz Frigyes, Schabach Zsigmond, Szuly János Stern Károly, Záray Károly, Zsolnay Miklós és Kindl József.

Majorossy polgármester lendületes üdvözetben hivatkozott arra a kapcsolra, amely a miniszter és Pécs város közt van, amelynek főispánja báró Fejérváry fia és közölte, hogy a város a miniszter jubileuma alkalmából a pécsi honvéd, altisztek javára 2000 koronás alapítványt létesített, végül pedig a miniszter éltetésé közben átadta a város diszpolgári oklevelét.

Báró Fejérváry Géza rámutatva arra, amit már Baranya vármegye küldöttsége előtt is hangsúlyozott, hogy t. i. Pécs már édes atya leírásából is kedves volt előtte, kifejezte, hogy a város iránt való szeretete egyre nődön-nő. Különösen jól esik tehát atyai szívének az a jó viszony, amely fia és a város közt fennáll. Szívélyes köszönetet mond azért az áldozatkészéért, amelyet a város alapítványával a honvédség iránt tanúsított és hálás köszönettel fogadja diszpolgárrá választását. Kívánja, hogy a város és polgársága minden cselekvését siker koronázza. (Elénk éljenzés.)

Ezek után Szatmár városának négytagu küldöttsége ányujtotta a város üdvözlő feliratát. Szónokuk, Herrmann Károly polgármester kiemelte, hogy a város büszkén gondol vissza arra az időre, amikor báró Fejérváry, mint fiatal ióhadnagy, falai közt időzött.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter szívesen emlékezik vissza azokra az időkre, amelyeket Szatmáron töltött; meg van győződve, hogy most éppen oly jól érezné magát Szatmárt, mint akkoron és bár majdnem fél évszázada annak hogy ott volt, lelkében most is őrzi emlékeit és a legnagyobb rokonszenyvel van a város iránt, amelynek jólétét és boldogulást kíván. (Elénk éljenzés.)

#### (Az öreg honvédek tisztelése.)

A következő küldöttség az 1848–49-es honvédek felügyelő-bizottságáé volt. Ezt dr. Csatory Lajos miniszteri tanácsos, a bizottság elnöke vezette; tagjai voltak: Balogh Sándor, Bellaagh Imre, Darbay György, báró Lévy Henrik és Novák Gusztáv. A diszes kiállítású feliratot dr. Csatory Lajos a következő üdvözlő beszéd kíséretében nyujtotta át az ünnepeltnek:

„Nagyméltóságú honvédelmi miniszter ur! Éle-tünk végső korszakában szerencsésnek érezzük magunkat, hogy még részt vehetünk Nagyméltóságod ötven éves szolgálati jubileumának dicső ünne-

pályában. A magyar nemzetnek örömeiben osztozunk, midőn alkalmunk van üdvözölni Nagyméltóságodban azon férfit, ki hazájának, királyának s nemzetének félszázadon át erénydeltenül szolgálva, előbbre vitte a honvédelem ügyét és mi rólunk, a mult idők agg harcosairól is gondoskodva, nemcsak fenntartotta és fenntartja. hanem öregbítette is honvédménházunkat. Üdvözöljük Nagyméltóságodat, mint egyikét a legvirágzóbb magyar katonáknak, s kérjük az eget Urát, hogy tartsa meg számos évéig hazája, királya és családja javára és díszeré!

A hálátel érzelmeivel elmondott beszédre báró Fejérváry Géza a következőképp válaszolt:

Igen tisztelt uraim! Igen nagyra veszem és szívem mélyéből köszönöm szíves megemlékezésüket, kegyes jókívánataikat, amelyekkel ezen rám néző bizony jelentőségű napon elhalmoztak.

Amit tettem, bármely irányban, mindig kötelességérzetemből kifolyólag tettem; hogy azonban e napon a király ő felségétől kezdve mondhatnám az ország minden vidékéig és a nemzet minden rétegének képviselőitől minden oldalról elismeréssel találkozzom, ez szívemet eléggé ki nem fejezhető hála érzelmeivel tölti el.

S ami az agg harcosokat illeti, tudják az urak, hogy azok után a sajnálatos léletrétekek után is, amelyekre a fejedelmi nagylelkűség ráborította a feledés leplét, minden becsületes magyar embernek — többet mondom: minden becsületes embernek — részvételt kell viselnie az agg harcosok iránt (Tetszés), gondoskodni azokról, amennyire csak lehet, amennyire az ország viszonyai csak megengedik: ezt kötelességünknek tartom. Rossz katoná az, aki a katonai érdemeit el nem ismeri. S ebből kitolyólag köszönteni mondom azért, hogy oly önzetlenül s oly áldozatkész áradózással voltak szívesek az urak öröködni az agg harcosok érdekei felett.

Még lehetnek győződve az urak, hogy ahol csak lehetséges bármely e föladható javaslatoknak érvényesülésére szívesen segédkezett nyujtok; hiszen valóban hazafiás kegyelet dolga, hogy ezen szegény öregek érdekében, akik, távol családjuktól, távol otthonuktól, aggságuk napjait itt töltik a menházban, minden megtörténjen, ami csak lehetséges. Az uristen önöket éltesse! (Lelkes éljenzés.)

Ezután a honvédménház hat agg honvédből álló küldöttsége tisztelgett az ünnepelnél, akihez a küldöttség vezetője Szentimrey honvédménházi parancsnok intézett üdvözlő beszédet, melyre a miniszter így válaszolt:

Nagyon köszönöm azokat a szép szavakat, amelyekkel tisztelt parancsnokuk hozzám intézett. Az urak bizonyára ismerik azt a katonai felfogást, hogy minden nemesen gondolkozó katonai elismeri minden katonának érdemét, szerzte legyen azokat akár a jelenben, akár a multban. Minden rokonérzésünk felé irányul, mint az egykori, azóta — istennek hála — megszünt lélekrétekeknek élő áldozatai felé. Az ország pénzügyi viszonyai, sajnos, nem engedik meg, hogy oly mérvben gondoskodhassunk önnokről, a mint azt tenni szeretnénk. De hogy az urak tartózkodását a menházban nemcsak türelmővé, de — ha lehet — kellemsé is tegyük, arra a legszívesebben mindenkor készek vagyunk. Az uraknak legnagyobb része bizonyára keserves családosokon és súlyos tapasztalatokon ment keresztül. A nemzet kegyeletes érzése kárpótolja az urakat a sokoldali veszteségért; legyenek meggyőződve, hogy a legnagyobb rokonérzéssel kísérjük mindvégig a mértékadó körök is mind, az önök sorsát. Hiszen a legvilágosabb jele annak ő felségének legkegyelmebb ténye, midőn a nemzet koronázási adományát az aggharcosok sorsának javítására ajánlotta fel. Az isten tartsa meg önöket jó egészségben; ha van valami, a miben segédkezett nyujtathok, mindig szívesen rendelkezésükre állok. (Élénk éljenzés.)

Ezután a miniszter az agg harcosokkal kezelt szorított és szívvelyesen elbeszélgetett velük.

A budapesti (budai) tornaegyesület küldöttsége következett ezután, amelynek nevében Kollár Lajos, az egyesület elnöke, üdvözölte az ünnepeltet.

Báró Fejérváry Géza szeretetreméltóan válaszolt:

A mi egyesületünk, — ugymond — amely a férfasságot, a nemes gondolkodást ápolja, nem lehet kis tényező; sőt igen nagy jelentősége van annak a nemzet életében. Büszke leszek mindig arra, hogy az urak annak idején a diszlelkűséggel tisztelték meg; s habár nagyon ritkán van alkalmam önök között megjelenni — sőt mint előtornász talán a legjobb akaratom mellett sem igen jelenhetek már meg önök közt (Derűtség) — az egyesület érdekeit amennyire határamban áll bármely irányban előmozdítani mindig szívesen kész vagyok. (Éljenzés.)

Végül a budai polgári lövészegyesület küldöttsége nevében Eckermann Ede helyettes főlövész mester nyujtotta át az egyesület üdvözlő-iratát. A miniszter megígérte, hogy ha csak lehet, meg fog jelenni az egyesületnek e hó 18-iki ünnepies díjlovászatára.

A küldöttségek fogadása után, amely körülbelül 2 órakerült, még Jékelfalussy Lajos altábornagy és Zsitinszky Mihály államtitkár jelentek meg a honvédelmi minisztériumban, hogy személyesen üdvözöljék a jubiláló honvédelmi minisztert.

Báró Fejérváry a nála járt összes küldöttségeknek igen szívesen köszöntö meg a betegsége alatt

kifejezett részvételt és a küldöttségek tagjait szóval hivta meg az este fél kilenckor a minisztérium palotájában tartandó férfiestélyre.

A miniszter az ünnepéssel járó faramalmakat bámulatra méltó könnyésséggel viselte el. Sem arcán, sem hangján nem volt észlelhető a nemrég kiállott nagy betegségnél semmi nyoma. Még a legutóbbi tisztelettel küldöttség szónokát is katonás tartásban, figyelemmel hallgatta végig és szép, férfias hangjának tejes erejével válaszolt neki. Környezete, legkivált családja nem egyszer esdve kérte, tartson némi szünetet a fogadások között, de báró Fejérváry nem tárgított: nem akarta a tisztelgőket várakoztatni.

A délelőtti folyamán a kormány tagjai közül Plósz Sándor, Darányi Ignác, Cseh Ervin miniszterek üdvözölték a jubilánst.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter díszkardja, melyet mai jubileuma alkalmával nyujtottak át, egyike a magyar iparművészet legszebb alkotásainak. A díszkardot Hary Gyula festőművész tervezte, a mintázatot Loránfi Antal, a cizellirozást és a karpengere aranyveretét Herpka Károly, a zománcozást és a filigrán munkát Hibján Samu, az iparművészeti iskola tanárai készítették. A kard 17-ik századbeli damaszkszi penge, hüvelye brüllánsokkal, zafírral és rubinnal van kirakva, ezüst markolatán Fejérváry cimere van. A kard falon függő szekrénybe jön, amely dízfából készült. A miniszternek átnyujtott emlékalbumot Horti Pál tervezte, magyaros stílusban készült s az aranyozott ezüst fődél közepén lapos lazuli van Fejérváry cimerevel s az 1851—1901. évszámokkal. Az albumhoz remekművű asztal készült szintén Horti Pál terve szerint.

#### Férfi-estély.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ma este 7/9 óraker a küldöttségek tisztelgetésére fényes férfiestélyt adott, amely méltó befejezésül szolgált a jubileumi ünnepségeknek. A honvédelmi minisztérium első emeleti termei már 8 óra után fényárban usztak, mely sugarait a Szent-György-terre vetette, ahol a budapesti 1. számú honvéd-gyalogezred zenekara volt felállítva. Nagy és előkei közönség hullámozott a délszaki növényekkel díszített előcsarnokon át a honvédelmi minisztérium palotájának nagy terme felé, amely 12 melléktermével együtt alig volt képes befogadni a közönséget.

Out voltak közéletünk előkelőségei nagy számban. A miniszterek közül megjelentek Plósz Lukács és Cseh Ervin miniszterek, Nemeskéri Kiss Pál, Gränzenstein Béla és Toepke Alfréd államtitkárak, Perczel Dezső, a képviselőház elnöke, Tallián Béla alelnök, Werner Gyula, Jagics József, Láng Lajos, Münnich Aurél, Rudnyánszky Béla, Fürös László, Kardos Kálmán, Gajári Géza, Wolfner Tivadar, Mayer Károly országgyűlési képviselők, Márkus József főpolgármester, Sélley Sándor miniszteri tanácsos, Molnár Viktor főispán, a tábornoki kar, a honvédszolgálatok és hatóságok képviselői és a tisztelgésre megjelent küldöttségek tagjai.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter igaz magyar uri vendégszeretettel látta el a házigazda tisztét, amiben fia, báró Fejérváry Imre és vejei Burján követ, báró Gerliczy és gróf Korniss segédkeztek neki.

Rövidde: 9 óra előtt a Gott erhalte hangjai jeleztek József főherceg közvételét. A házigazda Gromon Dezső államtitkárrel együtt a palota lépcsőjének alsó fokáig sietett a főherceg elé, aki szíves kezzel szorított üdvözölte őket.

A főherceg első tekintete az előcsarnokban levő agg honvédeknek akadt meg. Báró Fejérváry bemutatta a főhercegnek Szentimrey parancsnokot, kivel a főherceg kezét szorítva, szíves szavakat váltott a rokkanat konvédekkel. Élénken érdeklődött az iránt is, hogy hányan vannak a honvédménházban s jól elvannak-e látva.

A főherceg ezután kezét szorítva a jelen levő miniszterekkel és Perczel Dezső képviselőházi elnökkel, az estélyen megjelent képviselők majdnem valamennyit megcsóizította. Hosszasabban beszélt dr. Münnich Auréllal és elismeréssel szóit munkásságáról, Molnár Viktor temesgyeai főispánról. Toepke Alfréd államtitkárrel, Jagics József, Gajári Géza, Wolfner Tivadar, Werner Gyula, Tallián Béla képviselőkkel, majd Csatóry Lajoshoz fordult a főherceg e tréfas megjegyzéssel:

— Hogy van az, hogy ön még mindig olyan fiatalos?

— Rendesen élek, fenséges uram és nem excedálok, — volt a válasz, amelyre a főherceg jóízűen nevetett. Azután Rudnyánszky Bélát, Barát Ármin temesvári lapszerkesztőt és Vest Ede lovagot, a temesvári kereskedelmi és iparkamara elnökét is megszólította a főherceg.

A vendégsereg, amelynek frissítőket kínáltak, a házigazda biztatására a melléktermekbe vonult, ahol buffet várta az érkezőket a honvéd-zenekar hangjai mellett.

A főherceg ott is hosszabban beszélgetett báró Fejérváry miniszterrel, utóbb pedig Gromon államtitkárrel, a miniszterekkel s a képviselőház elnökével Lassankint egész kis kör képződött a főherceg körül, akinek erre pezsgőt szolgáltak fel, amelyet a honvédelmi miniszterrel koccintva lelkes éljenriadal közt annak egészségére üritett.

Egy óra hosszat időzött a főherceg az estélyen s azután szíves szavakban bucsuzva a háziaktól, a közönség éljenzése közt távozott. Nemsokára azután a mulatozó társaság is oszladni kezdett, mert a szeretetreméltó házigazdának a mai nap nagy áradalmi után pihenésre van szüksége.

#### Vilmos császár üdvözlöte.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter ötven éves szolgálati jubileuma alkalmából a következő táviratot kapta II. Vilmos német császártól:

Neues-Palais, augusztus 15.

Fejérváry báró tábornaszernagy Budapest.

A mai nap alkalmából, amelyen Ön dícsőséges, érdemekben gazdag ötven éves katonai szolgálata pillanthat vissza, legmelegebb szerencsekívánataimat fejezem ki Önnek. Adja az ég, hogy felelősségteljes hivatalát a régifrisességben és tetterőben még sok éven át vezesse.

Vilmos, I. R.

Ferdinánd bolgár fejedelem a következő táviratot intézte a jubilánshoz:

Dobrina-Jégbarlang, augusztus 15.

Báró Fejérváry Géza tábornaszernagy, honvédelmiügyi m. kir. miniszter ő Excellenciájának.

Budapest.

Excellenciád mai történelmi nevezetességu örömnapiján legszívesebben szerencsekívánataimat küldöm s személyes érzelmeknek: a baráti ragaszkodásnak jelül katonai érdemrendem nagykeresztjét adományozom önnek.

Ferdinánd.

## BELFÖLD.

**Agrárius képviselőjelöltek.** A Barsvármegyei Gazdasági Egyesület az összes gazdasági egyesületekhez körlevelet intézett, amelyben az agrárius képviselőjelöltek mellett való állástoglalásra kérte a társesgyűléteket Magyarország gazdasági fejlődésének jövője — mondja a körlevél — az ez évi választások nyomán megalakuló törvényhozás kezébe lesz letéve. Mindazok a fontos gazdasági kérdések, melyek Magyarország gazdaságára fontossággal bírhatnak, a jövő országgyűlésen kerülnék szönyvegre; a közös vámtarifa, a kereskedelmi szerződések, az Ausztriával való kiegyezés, az értékesítés szervezése a földes törvényes szabályozása és szövetkezeti közraktár-hálózat létesítése után a kivándorlás és bevándorlás kérdése, víziutak építése, a nemzeti földbirtok politikai elveinek megállapítása stb. egyenkint is olyan kérdések, melyek a magyar gazdaság közönség érdeklődését a jövő parlament alakulása iránt egyenestől ölhivják, összevéve pedig olyanok, melyek mikénti elintézésétől függ a termények átalakulása s vele a gazda jövője s mondjuk annak az eldőlése, hogy kié lesz a magyar haza földje? A körlevél ezzel végződik:

Ily körülmények közt önmagunk iránti, de a haza iránti kötelesség is, hogy a képviselőválasztások közöttben szívesen vessünk magunkkal az iránt, hogy fontos érdekeit képviselőit kire bizzuk. A magyar gazda csakis olyan képviselőire szavazhat politikai pártállásra való tekintet nélkül, aki különösen a mezőgazdasági terményeknek a monárkia piacain való értékesítése céljából a megválasztott agrárjelöltek és az értékesítés szervezésének barátja s illetve általában is a mezőgazdasági érdekek védelmét és érvényesítését programjában vállalja, sőt e tekintetben való megbízhatóságának garanciái is vannak mult működésében.

Ezt a körlevelet tegnap tárgyalta a Békésmegyei Gazdasági Egyesület.

Dr. Zsitinszky Endre igazgatómunk annak előrebocsajásával, hogy az egyet politizálni nem kíván, mégis kifejezést akar adni a gazdasági érdekek hathatósabb védelmét és támogatását minden párt tagjai vegyék programjukba, tekintet nélkül arra, hogy po-

titkailag milyen pártállást foglalnak el. Az egylet a választások befolyani nem kíván és tagjainak sem adhat utasítást, de a mezőgazdasági érdekek védelmét óhajtja és azok istápolása minden pártnak kötelessége.

A választmány magáévá tette az igazgatóelnök által kifejtett álláspontot: óhajtja, hogy a képviselők istápolják az agrárius érdekeket, pártállásra való tekintet nélkül.

## KÜLFÖLD.

**A szófiai verdíkt.** A szófia kerületi törvényszék, mint esküdtbíró, (három szavazóbíró, két polgári és két parasz esküdt), három napi tárgyalás után tegnap befejezte Szárafóv pörének tárgyalását és mint már jelentettük, egyhangú ítélettel az összes vádlottakat. Mindnyájan emlékeztünk még arra a nagy igazgatóságra, amelyet a Szárafóv-est tavaly nyáron Európaszerte keltett és az érdekelt nagyhatalmaságoknak nyomatékos beavatkozása nélkül valószínűleg összeütközést okozott volna Románia és Bulgária között. *Fitoszkit*, az állítólagos török kémét és *Mhaileanu* román alattvalót és tanárt Románia területén meggyilkolták. A román hatóságok által megindított vizsgálat, valamint a bukaresti törvényszék megtartott végtárgyalás kiderítette, hogy a jelzett gyilkosságokat a macedón-bolgár forradalmi bizottság rendelte el és értelmi szerzőjük ennek a bizottságnak az elnöke, Szárafóv Boris. Kitént továbbá, hogy ez a bizottság az egész Balkán-félszigeten rendszeresen üzi a politikai gyilkosságot, sőt súlyos gyanu merült föl az iránt is, hogy a román király életére tört. A bukaresti törvényszék elítélvén in contumaciam Szárafóvet és társait, a román kormány áttette az összes iratokat a bolgár kormányhoz, azzal a kívánsággal, hogy a maga részéről szintén indítsa meg a büntető eljárást. Ez hosszas herce-hurca után meg is történt, ami első sorban az érdekelt hatalmasságok, különösen Oroszország pressziójának köszönhető, mivel a pétervári kormány egészen határozottan kijelentette Szófiában, hogy nem hajlandó tűrni semmiféle forradalmi mozgalmat Macedóniában. Az Ivanov-kabinet bukása után a Karavelov-kabinet első dolga volt, hogy Szárafóvet és társait elfogatta és ellenük a büntető eljárást megindította. Nagyon elterjedt vélemény azonban, hogy ez az energia csöppet sem volt észinte, hanem a macedón-bolgár vezérekkel létrejött előzetes megegyésen alapult, melyben a kormány biztosította Szárafóv föltmentését. Az eredmény igazolni látszik ezt a föltevést. A tárgyalás, általános részvétel mellett, f. hó 12-én kezdődött. Négyen ültek a vádlottak padján: Szárafóv és Szetajnov egyedül *Fitoszky* meggyilkolásáért, *Kovacev* és *Trolev Mhaileanu* meggyilkolásáért. A vádlóval halálbüntetést kért mind a négyre. A vádlottak egyszerűen tagadtak mindent és mint a ma született báránnyak, olyan ártatlanul nem tudtak semmit. A 26 tanu nem emlékezett semmire. A 17 védőügyvéd közül hárman beszéltek: *Genadjev*, *Pesev* és *Marinov*, védenekik föltmentését kérve tárgyi és hazafias indokokból. Az államügyész hiában erőlködött: az esküdtbírósg tegnap este föltmentő verdíktet hozott. A macedónok föltűnően nyugodtan viselték magukat, ami állítólag egyik föltétele volt az előzetes megegyésnek. A szófiai verdíkt kifele és befelé egyaránt kellemetlen következményeket vonhat maga után. Külföldön meg fogja erősíteni azt a föltétele, hogy a szófiai kormány nem mer és nem bír elbánni a macedón forradalmárokkal, ami bizonyára Pétervárot is rossz vért fog szólni, mert Oroszország újabb erősen exponálta magát a macedóniai forradalmi tűzmelk ellen. Odahaza pedig új bátorságot fog adni az igazgatónak, akik mindenáron valami macedón kalandba szeretnék berántani Bolgárországot. A bolgár kormány még sokszor alkalma nyilhatik arra, hogy keservesen megbánja eljárását a Szárafóv-pörben.

**Az orosz kéz Bulgáriában.** A *Novosztí* című szófiai lap ma érkezett száma vezércikkben foglalkozik a Bulgáriában mindinkább erősödő *oroszellemes mozgalommal*, amelyet az Oroszország részéről nyújtott kölcsön és az orosz flottalátogatás sem volt képes csillapítani. Ugyanesek ez a lap azt írja, hogy a *Karavelov-minisztérium a bukás szélén áll és hogy az egész ellenéki sajtó elkecseregett hajsztát folytat Oroszország ellen, mert szerintük Bulgária elvesztette önállóságát és valósgos orosz tartomány lett belőle.* A *Novosztí* óva inti Bulgáriát az oroszellemes agitációtól, mert akkor, ugymond, Oroszország nem állhat jót Bulgária békéjéről. *Karavelov* helyzetét az ország pénzügyi állapota tette tarthatatlanná. *Karavelov* nemrég Párisban látta egy nagyobb kölcsön fölvétele végét, amelynek fedezésére a dohánymonopóliumot akarta lekötni. Egy bankesoport hajlandó is lett volna száz millió frank kölcsönt adni ennek ellenében, de a bolgár pénzügyminiszter azt táviratozta a miniszterelnöknek, hogy

legalább 125 millió frankra van szükség. Minthogy azonban a bankok a dohánymonopóliumot erre nem találták kellő fedezetnek, megtagadták a kölcsönt és *Karavelov* üres kézzel tért vissza Párisból.

**Spanyol rémlátás.** A madridi *Correspondencia* az utóbbi napokban rendszeresen közöl olyan híreket, amelyek állandóan igazottságban tartják a spanyol népet. A hírek körülbelül a következőket tartalmazzák:

*Polavieja* tábornok bizalmas jellegű emlékiratot nyújtott át a kormánynak, amelyben leírja Spanyolország exponált helyzetét és figyelmezteti a kormányt, hogy mindenáron helyezze *Spanyolországot* védelmi állapotba.

Anglia sűrűsége megerősíti Gibraltárt és az erődtést kiterjeszti az eddig védelten marokkói oldalra, amelyel tudvaleg szemben vannak a Spanyolország tulajdonában levő hatalmas presediók (erődök). Angol ügynökök lepték el az országot, akik igaztják a népet, csakhogy fokozzák a belső zavaroakat és ezáltal gyöngítsék az ország ellenálló képességét. Tervebe volt véve *Angliának Franciaországgal való szövetsége*, amelynek az lett volna a célja, hogy *Spanyolországot* fölösszák maguk közt. A terv azonban *Delcassé* ellenállásán meghiusult. Cataloniában és Baleári szigeteken *egyre terjed a francia propaganda* és a nyomorgó nép hangosan követeli a tartományoknak *Franciaországhoz való csatlósát*.

Ezeket a nyári szenzációkat a külföldön sehol sem veszik komolyan, Spanyolországban mégis igazottságot keltek.

## HIREK.

Budapest, augusztus 16

— BUDAPESTI NAPLO. Augusztus 15-én

új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** Dr. *Senes Zsigmond*, kórházi rendelő főorvos, nyári üdüléséből visszatért a Jávárosba.

— **Sándor szerb király születésnapja.** *Sándor* szerb király születése napjának mai évfordulóján a budapesti szerb lókonzulatus ünnepi istentiszteletet tartott a Zöldáru-utcai szerb templomban.

Az istentiszteleten megjelentek: *Selley* Sándor miniszteri tanácsos, országos rendőrfőnök, a kormány képviselőiben, dr. *Joannovics* akonzu, a konzulatus jelenlegi vezetője, dr. *Füldes* Árpád fővárosi bizottsági tag, konzulatusi jogtanácsos, *Schwarz* Benő dragoman, *Kosztits* Mihály, a budapesti szerb kereskedelmi ügynökség vezetője *Popovits* V. István országgyűlési képviselő, a Tökölánium igazgatója, *Schmidt* és *Bockelberg* rendőrelőnyelők s a budapesti szerb kolóna tagjai. Az istentiszteleten dr. *Dimtrievics* Vladimir piétános celebráit. Tedeum után fogadtatás volt a szerb lókonzulatus helyiségében.

— **A főrendekhez.** A főrendház elnöksége a főrendház tagjainak körövényét bocsátotta ki, amely a király születésnapjának és Szent István napjának megünneplésére vonatkozik. A körövény így szól:

### Körövény!

Ó esászári és apostoli királyi Felsőge, legkegyelmesebb urunk legmagasabb születése napján folyó évi augusztus hó 18-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a budavári Nagyboldogasszonyról nevezett főplébánia templomban ünnepélyes istentisztelet fog tartatni. Továbbá folyó évi augusztus hó 20-án kedden, Szent István apostoli királyunk országos ünnepe jog a szokásos egyházi szertartásokkal megünnepleni. Miről a Méltóságos Főrendek az elnökség részéről azon tisztelettel meg egyzessel értesítettek, hogy folyó hó 20-án kedden a szokásos istentisztelet és ünnepélyes körmenet reggel 7 órakor a budavári Szent-Zsigmondról címzett udvari kápolnából indul meg. Kelt Budapestben, 1901 augusztus 15-én.

Az elnökség.

— **Bucsu a Mátyás-templomban.** A budavári koronázó Mátyás-templomban ma tartották meg az évente szokásos bucsut, a templom védőszentjének, Nagy Boldogasszonynak nevénepe alkalmából. Az ájtatosságok reggel hat órakor csendes misével kezdődtek. Az ünnepélyes nagymiséét délelőtt tíz órakor tartotta meg dr. *Nemes Antal* apátbenedécsényi segédlel. Míse alatt a kóruson *Favrinéz Mór* karnagy vezetése alatt a zene- és énekar régi magyar egyházi énekeket adott elő. Míse után dr. *Nemes Antal* apátbenedécsényi szentbeszédet.

— **Cím- és renejeladományozás.** A király *Fodor* Elek ardi főbírbtkosnak érdemei elismeréséül királyi tanácsosi címet, *Szabó* István pinnyeai gazdatisztnek és *Dely* Mátyás tiszapolgári községi állatorvosnak sok évi buzgó szolgálatai elismeréséül az arany érdemkeresztet adományozta.

— **József főherceg a Margitszigeten.** *József* főherceg báró *Fejérváry* jubileumi ünnepe után ugyanazzal a küldöttséggel, amelyet az ünnepekhez vezetett, a Margitszigetre hajtatott. O ténsege a Margitsziget felső vendéglőjének terraszán vendégül látta ábornokait. A felső vendéglőné: összesereglett tőrűvendégek előtt elhaladva, a főherceg megismerte *Salamon* Odón íróársunkat, odalépett hozzá, kezét nyújtott neki s szívélyesen elbeszélgetett vele. A mint a sziget cigányzenekara meglátta a daliás csoportot, amelyet az egybegyűlt tőrűvendégek nagy tisztelettel üdvözöltek, azonnal a Rákóczi-indulóra gyujtott. A honvédtábornokok és kerületi parancsnokok rangfokozat szerint ültek a hosszú fehér asztalhoz, akik között csak egy polgári ember, a főherceg kedvelt jószágmányzója *Lbits* Adótt foglalt helyet. Asztalbontás után a házigazda a már kész tőrűvendégek épületbe vezette vendégeit. Ott *Korb* műépítész, *Neuschloss* Odón mérnök *Hochfeld* Lajos felügyelő és dr. *Ótvös* József tőrűorvos kalauzolták a társaságot. Hosszasan időzött a főherceg a lényvillany tőrűdében, érdeklődött a napkura hatása iránt és lement a svédgyógyfürrás termébe is. A főherceg ezután az alsó-szigetre vezette vendégeit, ahol megtekintették a Magyar Athletikai Klub és a Lawn-Tennis Klub sporttelepeit, majd pedig az agáve virágzásának ritka tüneményét. Már délután ötre járt az idő, amikor a főherceg és vendégei sétájukat megszakították és betértek az alsó-vendéglőbe. Majdnem esteledt, midőn a főherceg báró *Vécsey* huszárkapitány kíséretében a szigetről elhajtatott.

— **Richter Jenő házassága.** *Richter* Jenő, a német birodalmi gyűlés képviselője és Németország szabadalványi nagyhírű vértze megnősül. Elhunyt barátjának és parlamenti küzdelmeiben osztályosának, *Parisius* Ludóllnak özvegyét veszi feleségül. Tudni kell, hogy a 63 éves *Richter* mindez ideig nőtelen ember volt.

— **A koronázó templom Szent Jobb kápolnája.** A mai napon Magyarország védőösszszonyának ünnepe szentelte föl az ország bitoros hercegprímása, *Vaszary* Kólos a koronázó templom Szent Jobb kápolnájának előlát, melyet az ezeréves ünnepély alkalmából építtettek. A kápolnát magát egykoron *Gara* Miklós nádor a Mindszentek tiszteletére saját temetkezési helyül állíttatta. A háboru viharai azonban elpusztították a nádiri kápolnát és a hatalmas családunk síremlékét, cimereit, sírjait, melyeknek nyomuk sem maradt. Csak a koronázó templom helyreállítása alkalmával kerültek napfényre a nádiri kápolna maradványai, melyek alapján a kápolnát újra felépítették és az első szent király jobbárló nevezték el. A kápolna belső díszítésének költségeit a bitoros hercegprímás, *Csáska* György kalocsai érsek és báró *Hornig* veszprémi püspök viselték, mint ezt a kápolna bealazott ablakába 1896-ban elhelyezett föltíratos tábla megörökíti. Az oltárt és a szobrokat *Vaszary* hercegprímás, a Szent István dícsőtő fafestményeket, melyek *Szekely* Bertalan művészi ecsete alul kerültek ki, *Csáska* érsek és a tizenkét magyar szentet ábrázoló ablakfestményeket báró *Hornig* püspök készítette.

A bitoros hercegprímás reggel 8 órakor jelent meg a kápolna előtt, ahol őt dr. *Nemes Antal* apátbenedécsényi kívül a koronázó templom építési bizottság részéről annak elnöke, *Forster* Gyula miniszteri tanácsos tiszteletteljesen fogadta és hálaát tomácsolta. A leiszente-ésni *Walter* Gyula és *Kinda* Teofil kanonokok, *Kriszán* Mihály pápai kamarás szeminarium igazgató, *Andor* szentszéki jegyző és szertartó és több leikész segédkezett. A szertartás mintegy másfél óra hosszágú tartott. A bitoros főpap könyörgések között először is vizet, hamut és sót szentelt és ebből a vegyületekből az oltáron át őt keresztet vont, majd szentelt vízbe mártott izsoppal az oltárt körüljárta, készer meguntette és a megállapított szertartás szerint az oltársztal közepén készített üregbe a szent ereklyét behelyezte.

Ezután a szent oltárokkal az oltári megkente, tömjénsemekből és grtyácskából álló őt keresztet gyujtott meg és égetett el és krizmával őt keresztet vonva az oltáron könyörgött az Úrnak, hogy ennél az oltárnál imádkozók imáját, tohaszt halgassa meg. Ezzel véget ért a felszentelés. A hercegprímás misét mondott és áldást adta. Mielőtt távozott a bitoros főpap, *Forster* Gyula, az építő bizottság elnöke előtt megelégedését és köszönetét nyilvánította a kápolna művészi díszítése fölött. Ekként végződött az ünnepesség melyen a bitoros hercegprímás az ő. továbbá a kalocsai érsek és veszprémi püspök bőkezűsége által hamvaiból újra épít ezt a kápolnát negyedele század után a hívők számára újra megnyitotta.

— **Waldstätten jubileuma.** *Waldstätten* csapat-főfelügyelő most ünnepli ötven éves katonai szolgálati jubileumát. Ez alkalmából ő felsége kéziratozta intézett hozzá és elküldte neki sajátkezü aláírásával ellátott arképét. A tábornagyrnagy azonkívül megkapta az ötven éves katonai szolgálat jutalmáására való arany érdemlelet. A német császártól, majdnem valamennyi főhercegtől, a hadügyminisztertől és sok katonai előkelőségtől üdvözölő táviratokat kapott az ünnepeit. *Lipót Ferdinánd* főherceg maga vezette *Waldstätten* elé a nevé viselő ezred küldöttségét.

— **Főrangnak léghajón.** Hatalmas légi utat tett meg tegnap egy kis főrangú társaság. Ez a társaság Lipót Szalvátort főhercegből, egy orosz nagyhercegből és ennek feleségéből állott. A társaság tegnap kora reggel Bécsben katonai léghajóra szálltak, fölereszkedtek és mint Szabadról jelentük, délután négy óra tájban Horgos és Palics között szálltak le. Kedvező időjárásban indultak utnak, azt remélvén, hogy déltájban Budapesten leszállhatnak. Utközben kedvező volt az időjárás. A szél teljesen más irányba vitte a léghajót, aminek az lett a következménye, hogy Budapestet elkerülve, Horgos és Palics között a léghajó a kukoricaföldekre ereszkedett le. A mezei munkások, akik az égből pottyant vendégeket meglátták, összefutottak és bámulva nézték a léghajót és annak utasait. A főherceg az egyik munkást megszólította, elmondta neki, hogy Bécsből jönnek és kocsin szeretnének a legközelebbi állomásra menni, a másik kocsin pedig a léghajót Szegedre kellene szállítani. A mezei munkás hamarosan előkérte két kocsit, szalmából készített üléseket és az egyik kocsin a léghajósok Szabadrákra jöttek, a másik pedig a léghajót Szegedre vitte, ahonnan Bécsbe föladták. A különös hegyvándoroknak a városba érkezésükkor sok bámolója akadt. A vasúti állomáson leszálltak a kocsiról, bentek az étterembe, s ott megebédeltek és a félbél órai vonattal Szegedre utaztak. Az állomáson két táviratot adtak föl, melyek közül egyik Bécsbe szolt és így hangzott: „Hét órakor Bécsbe érkezünk. *Blanka, Oszkár, Szalvátor.*”

— **Crispi temetése.** Mint egy *palermoi* távirat jelenti, *Crispi* temetése alkalmából egész nap nagyon mozgalmas volt a város képe. Délután 2 órakor ideérkeztek *Nasi* és *Morin* miniszter, továbbá a király képviselője, a szenátus és a kamara küldöttsége, Vilmos császár képviselője és a többi küldöttségek. Tizenkilenc ágyulövés jelezte, hogy a *Crispi* holttestét hozó *Varese* az *Electrico* kíséretében a kikötőbe érkezett. A parti erők ágyui ugyanannyi lövést tettek. Délután 4 óra tájban partra tették a koporsót. A kikötőben vesztőgő hajók díszlovókat tettek, a *Varese* fedélzetén felállított tengerészek pedig tisztelegtek. Kézzel azután megalakult a gyászmenet körülbelül ugyanabban a sorrendben, mint tegnap Nápolyban. A menetet a csapatok nyitották meg, azután jöttek a községek képviselői, a munkás egyesület és más testületek, a szolgálatban nem lévő katonatisztek, a veteránok és Garibaldi-harcosok és a szicíliai községek képviselői. A babérral és cserfalevelekkel borított koporsót követte *Linguaglossa* herceg, mint a *Crispi*-csád képviselője, az olasz király és a német császár képviselője, a miniszterek, szenátorok és képviselők. A menetet itt is katonaság rekesztette be. Mialatt a gyászmenet a sok ezer főnyi néptömeg sorfala között haladt, a *Varese* ágyui egyre dörögtek. Az erkélyekről és az ablakokból mindenütt virágokat szórtak *Crispi* koporsójára. A katonaság tiszteit, mialatt a zenekar a nemzeti himnuszt játszotta. A koporsót az *Albergo delle Povere*-templomba vitték.

— **Szent István napja.** Az első magyar király emlékünnepe augusztus 20-án a szokásos kegyelettel ünnepli meg egy magyar katolikus egyház, mint a főváros hazafias közönsége. Szent István napján reggel 4–5 óra között megszólalnak a harangok a főváros összes templomaiban. Reggel öt órakor mindenütt csendes szentmise lesz, amely után a hívek a pápai vezetése mellett körmenetben vonulnak a budai királyi várba, ahol sorrend szerint a Szent György-utóban és a Szent György-téren gyülekeznek. Reggel fél hatkor a vártemplomban és a Mátyás-templomban csendes szentmise lesz. Hét órakor a királyi vártemplomban a körmenetet bevezető könyörgések a *Szent Jobb* előtt, amelyet előző napon, augusztus 19-én ünnepélyesen tesznek ki a vártemplomban. A könyörgések után a körmenet, amelyet *Vasary* Kolos bíboros hercegprímás vezet dr. *Kohl* Medárd püspök és nagyszámú papság segédletével, a díszruhás katonaság sorfala közt vonul a koronázó Mátyás-templomba. A körmenetben részt vesznek az ország főméltóságai és a hatóságok fejei. Reggel nyolc órakor a Mátyás-templomban ünnepi beszéd, amelyet a hercegprímás megbízásából dr. *Szentgyörgyi* József Károly, szaniszlói apátplébános, a jeles egyházi író és szónok fog tartani. E beszédet követi az ünnepi szentmise, amely után a körmenet visszatér a királyi vártemplomba, ahol a *Te Deum* után a *Szent Jobb* a hívek tiszteletére egész napon át kitéve marad.

— **Nagy Ferenc utódja az egyetemen.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. *Schwarz* Gusztávot, a budapesti tudomány-egyetemen a római jog nyilvános rendes tanárát, ugyanezen egyetemen a szabályszerű illetményekkel a kereskedelmi- és váltójog nyilvános rendes tanárává kinevezte és őt egyúttal a római jog további előadására feljogosította.

— **A kormányozható gólya.** *Schenk* professzor mackacsul kitaratás mellett s lankadatlan hévvel küzd érte. Mint *Berlin*-ből jelentik, ott a zoológus-kongresszus mai ülésén tartott előadást elméletéről. Előadása végén rátért azokra a híresztelésekre, amelyek a cári családdal hozták kapcsolatba. Mememondának minősítette azokat a híreszteléseket, hogy őt a cári pár meghívta Pétervárra s hogy ő a cárnénak tanácsokkal szolgált volna. És alaptalannak mondotta ennél fogva mindazokat a gúnyolódásokat és rágalmat, amelyekben ezzel a mememondával összefüggésben orvosi köröktől része volt. Előadását így fejezte be:

— Mindig önfeláldozással és kitartással tanulmányoztam a kérdést s emelt fővel tiltakozom az ellen az állítás ellen, hogy egy európai uralkodó család hozzám fordult volna tanácsért.

Végül azt hangoztatta, hogy bizik kutatásai sikerében, de a cél csak úgy érhető el, ha tanulmányozzák az egyes családok biológiai viszonyait és megkérte a felszólalókat, hogy írásban közöljék vele véleményüket, a miért nagyon hálás lesz.

Az előadás után élénk eszmecsere fejlődött ki, amelyben több hírneves orvostanár vett részt, köztük *Apáthy* kolozsvári egyetemi tanár is.

— **Tisztviselők mozgalma.** A tisztviselői kongresszust előkészítő központi bizottságnak elszállásoló és fogadó albizottsága *Hank* Gyula pénzügyi tanácsos elnöklése alatt ma délután nagy értekezletet tartott. Elhatározta, hogy a kongresszusra érkező küldöttségeket a pályaudvarokon bizottságilag fogadják. Az elszállásoló iránti előleges intézkedések megtételére kerületi bizottságokat alakítottak és pedig I., II. III. kerületre *Szentkirályi* Antal, *Nagy* Gergely, IV. kerületre *Stadler* Nándor, *Kékessy* Imre, V. kerületre *Igel* Jenő, *Szende* Lajos, VI. kerületre *Némethy* Nándor, *Paszicsky* Jenő, VII. kerületre *Matheidesz* Béla, *Zikeli* Ernő, VIII. és IX. kerületre *Dobo* Béla és *Ree* József. Az albizottság nevében *Hank* Gyula elnök és *Csep* József jegyző körlevélben hívják fel a fővárosban lakó összes kartársakat, hogy mindazok, akik egy-két kongresszusi tagot hajlandók elszállásolni, ebbeli szándékukat f. évi szeptember 1-ig a bizottság elnökségénél V. Váci-kört 82/a. sz. a. sziveskedjenek bejelenteni.

— **Halálozás.** Kovásznai *Kovács* Ferenc, cs. és kir. nyugalmazott őrnagy, a III. osztályú vaskorona-rend lovagja, a német lovagrend tagja, augusztus 13-án délután 3 órakor, hosszas szenvedés után St. Ruprechtben csendesen elhunyt. A megboldogultat augusztus 17-én délután 5 órakor temetik Budapesten a Kerepesi-úti temető halottszázából.

*Kis* Mór, az *Orosházi Közlöny* felelős szerkesztője, tegnap reggel 9 órakor rövid szenvedés után elhunyt. A boldogult szép tehetségű, lelkes munkása volt a vidéki sajtónak és munkásságával egész Békés-megyében tisztelt nevet vívott ki magának.

— **Balatonl élet.** Amennyi vendéget még nem látott a sífókai Balatonpart, amennyi nép az idei nyáron hullámzott azok alatt az árnyas tölgyek alatt, amelyeket alig tíz esztendő előtt ültettek el a Balaton-partja mentén s amelyek azóta terebélyes koronáikkal belekaecérkodnak a nagy magyar víz fodros tükrebe. Ugy látszik, az idén fölledezték a Balatont. Magyarok fedezték föl, akik eddig nyaranta a hűvös északra vándoroltak hűs tengert és pajzán hullámverést keresni. És most eljöttek sokan, nagyon sokan, akik eddig távol voltak és a somogyi partokhoz csapódó hullámokkal versenyezve bűnbánóan verdesik a mellüket és bűnbocsánatot kérnek azért a vétkes mulasztásért, hogy csak most keresték föl először ezt a csodás vizet. Tengerparti élet van Siofokon, ahol eddig közel tízezer fűrdővendég fordult meg a nyár folyamán. A magyar előkelő világ színe-java megfordult ott s az ottani életre igen jellemző egy neves írónk esete, aki két napra rándult le a Balaton partjára s öt heti fűrdőzés után fájdalmasan sóhajtott föl, hogy el kellett távoznia onnan, ahol jobban érezte magát mint négy tengeren, amiket végigfűrdözött. S a Balaton nem hagyja cserben a benne fűrdözőket. Amennyi élet nyújt báronyság talajával, azurkék vizével és tajtékok hullámaival, hogy visszavágyik bizonyonyal, aki egyszer már járt a Balaton körül. Az idej szezon társadalmi élete is igen élénk Siofokon. Van színház, ahol kitűnő vendégművészek szórakoztatják estéről-estére a közönséget s van minden héten valamelyes mulatság. Vasárnap is nagy-szabású bohém-ünnepséget rendezett a fűrdőtelep buzgó és agilis igazgatósága, amelyen *Nikó* Lina, a *Vigszínház* tagja, *Szirmai* Imre, a Népszínház kitűnő művésze, *Totisz* Elza hegedűművésznő, *H. Serfőzy* Etel és *Kiss* Ilona énekművésznők, *Bendiner* Nándor és dr. *Guthi* Soma vettek részt. Utóbbi a *Nemzeti Színház* számára készülő vigjátékának egy pompás részletét olvasta fel. A fényes estét, amelynek sikere *Váradny* Gyula, a közkedveltségnek örvendő fűrdő-igazgató, valamint *Salamon* Miksa és *Kozsokár* Döme

fűrdőtíkároknak köszönhető, táncsal fejezte be a Balaton hullámaiban táncra edzett i. juság.

— **Gyöngyike szerencsétlensége.** Nagy szerencsétlenség érte ma reggel a kis 7 éves *Ginzy* Gyöngyikét. Egyedül maradt a cseléddel a Kerepesi-út 51. szám alatti lakásban, mert édes anyja a hivatalába ment a katonai ügyosztályhoz. A leányka ezt az alkalmat felhasználta, elővette a hajtsütőt s meggyújtotta alatta a spirituszlángot. Amikor a megtűzesedett hajtsütővel szőke fűrtöcskéjét akarta kifodorítani, magára rántotta az égő spirituszt, amitől könnyű ruhácskájára lángot fogott. Kétségbeesett sikoltására berohant a cseléd, leszaggatta a kis leányról lobogó ruhácskáját, de már későn volt. A szerencsétlen Gyöngyike életveszélyesen összeégett. Most a Rókusban apólják.

— **Pincérek országos kongresszusa.** A Budapesti Pincérek Szak- és Munkaközvetítő Egyesülete választmányja, mint a kongresszus előkészítő bizottsága szeptember hó 26., 27. és 28-ikára tűzte ki az első országos pincérek-kongresszust. A kongresszus több pontjai a szakképesítés, a munkaközvetítés ingyenesé tétele és az országos szak- és munkaközvetítő-egyesület megalakítása lesz. A vidéki szaktestületek, vagy ahol ilyen nincsen, a magánosok, kik ezen kongresszus részt venni óhajtának s e szándékukat ez ideig be nem jelentették, azt legkésőbb f. évi szeptember 1-éig bejelenthetik a Budapesti Pincérek Szak- és Munkaközvetítő Egyesülete irodájában Dohány utca 40. szám alatt.

— **A debreczeni kőmives-sztrájk vége.** *Debrece*nből, mint táviratunk jelenti, a kőműves sztrájk a mai nappal megszűnt. Reggel az összes sztrájkolók munkába állottak, mert a mesterek az akkord-munkát beszüntették és a 16 krajczár óránkénti bért megadták. A sztrájkolók hétszázan voltak. A békés megoldás *Tóth* István építész érdeme, kit a sztrájkolók az egyezség megkötése után ovációban részesítettek.

— **Az új tanév.** A VII. kerületi Polgári Kaszinó igazgatósága felhívja azokat a szülőket, akiknek gyermekei a VII. kerületi Damjanich-utcai gimnázium első osztályából kizorultak, hogy a szükséges adatokat (a tanuló neve, lakása és a bizonyítvány m. m. száma) a kaszinó titkárához, *Sándor* Péterhez, Csömör-ut 87. sz. küldjék be.

— **A megfélemlített rubel.** *Stiegler* Gaston francia újságíró világgörüllé utájában, Irkutskban meglehetősen különös kereskedői szokást tapasztalt. Betért étközni egy vendégülbe és ott az egyik asztalnál egy mély szomorúságba merült embert látott ülni. Megkérdezte valakitől, hogy micsoda szerencsétlenség érte ezt a szomorú urat, mire fölvilágosították, hogy az illető egy német kereskedő, akinek egyik adósa „megfélemlte a rubelt.” Eleinte nem tudta megérteni, hogy egy megfélemlített rubel mint okozhat valakinek oly retentő bánatot. Erre elmondta neki, hogy az oroszországi és szibériai kereskedők között egy meglehetősen elterjedt és nagyon gyakori szokás van. Ha egy kereskedővel hosszabb időn át állandó összeköttetésben van egyik üzletlele s ez mindig rendszeren és pontosan fizet, ugy egyszerű öt-támad szívében a vágy, hogy valamit megtakarítson. A pontosan fizető üzletlelnek jogában áll ilyenkor értesíteni a hitelezőjét, hogy megfélemlíti a rubelt, ami más szóval annyit jelent, hogy tartozásának csak a felét óhajtja megfizetni. Ha 60.000 rubellel tartozik, ugy csak 30.000 rubelt köteles fizetni. Olaszországban egy kereskedő sem csodálkozik rajta, ha adásától ilyen értesítést kap s nem is igen bánja, mert épp erre a szokásra való tekintettel az áratkaj ut megfélemlíti a rubelt, nem igen veszít rajta sokat.

— **Lezuhant a táviró-oszlopról.** *Hercegy* Jenő 26 éves lakatosseg ma reggel a Liget-téren a táviró drótok javításával foglalkozott. E közben elvesztette az egyensúlyt és a táviró-oszlopról lezuhant. A mentők súlyos sebével a Rókusba szállították.

— **Letartóztatott anarkista.** *Troyes*-ből jelentik, hogy *Lambin* anarkistát tegnap este letartóztatták. *Lambin* lakótársa volt annak a *Franquet* nevű anarkistának, akit a st-nizieri templomban elkövetett bombamerények miatt letartóztattak.

— **A tolvaj örült.** Tegnap este egy toprongyos alak beszkökött *Sibrik* György pénzügyminiszteri számla-ellenőr Káivm-tér 9. szám alatti lakásába s onnan egy drágakövekkel kirakott mellűt és egy arany medallont ellopott. Eszrevették, s üldözöbe vena a futásnak eredt csavargót eloltgatták. Amikor a főkapitányságon az inspekciós rendőrtisztviselő vallatára fogta, beismerte a lopást.

— **A boerok számára lopok.** Hadd győzzenek a szegények!

A tolvajról kiderült, hogy örült. *Friesser* Mihály a neve, lembergi születésű 24 éves ember. Az örültet a lipóttezei tébolydába szállították.

(x) **Csuz és kösvény** ellen elismert legkitűnőbb szer a *Zoltán-féle kenőcs*. Ara 2 korona. *Zoltán* Béla gyógytárában, Budapest, V., Sétátér-utca és Szabadságtér sarkán.

## A flótás regénye.

Budapest, augusztus 14.

Nagyon érdekes bűnpört tárgyalta a múlt pénteken és szombaton a párisi büntető bíróság. Egy Paolo Guenaro nevű uriember volt a vádlott, emberlét kísérlete miatt. Guenaro egész Párisban ismerik, mint fényes tehetségű flóta-játékos és a párisi konzervatórium híres tanára Henebain is megjelenik a tárgyaló teremben, könyező szemekkel magasztalva a vádlott ritka zenei tudását és képességeit. Pedig éppen művésze vált Guenarora néző végzettségű.

A konzervatóriumnak volt egy nagytehetségű növendéke, a 28 éves Hedvig Cretien, akit az összhangtanból az első díjjal tüntettek ki. A kisasszony minden kedden zeneestélyeket szokott adni, szűkebbkörü meghívott társaságnak. Szüksége van egy flóta-játékosra és a nagy opera karmesteréhez fordult, aki mindjárt a huszonnégy éves Guenarot ajánlotta. Guenaro eddig nagyon zárkózott életet élt. Szerény lakását megosztotta anyjával és nővérével. Csekély jövedelméből ő fedezte a háztartás kiadásait is és a színházi élet csábításaival szemben ritka jellemzilárdaságot mutatott. Cretien kisasszony gyönyörűséggel hallgatta a fiatal flótás játékát. Guenaro pedig a kisasszony kompozícióiban találta kedvét. A két zenei lélek tehát csakhamar egymásra talált és e mellett jóformán meg se nézte jól a kisasszonyt, mert roppantul rövidlátó volt.

Egy este arra kérte Cretien kisasszonyt, hogy maradjon még egy kisse... Guenaro azt hitte, hogy valamely zenei kérdést akar megbeszélni vele a kisasszony és maradt. Nagy volt aztán csodálkozása, midőn a kisasszony zokogva esetelelte neki szerencsétlen helyzetét, elhagyatottságát, kétségbeesését és hogy nincs más menekvése, mint hogy belengrik a Szajnába, ha segítőkész nem nyúl feléje.

Erre Guenaro mélyen meghatva így szólt:

— Azt hiszem még van segítség. Legyen a feleségem.

Erre a kisasszony megismertette családi viszonyaival. Elmondta, hogy atyja az egyik nővérével és a régi szeretőjével Lagnejban él, anyja elhagyta atyját és Párisba lakik atyjával egy Lamy nevű kollégájával, akitől két leánygyermek született.

Guenaro, amint ezt a bíróság előtt mondta, nem igen örült annak, hogy a leány családjában annyi házasságtörés történt elő, de ez az elbeszélés még inkább megzilárdította abban a szándékában, hogy a leányt feleségül veszi.

Cretien kisasszony szülei, bár már harminc éve különváltak, a fiatal flótásról egy véleményen voltak, mert megtagadták beleegyezésüket a házassághoz. egyszerűen azzal érvelve, hogy leányuk a a természeténél fogva nem való feleségnek.

De a flótás fejébe vette, hogy a leányt kiragadja a „sárból” és nem engedett. Mindjárt a házasság után egyik családias a másik után érte. Guenaro szerette Corneillet, Racinet és Lamartinet. De ha leolvasott belőlük feleségének, ez rendszerint elaludt. Felesége kitűnően komponált, de nem értett a háztartáshoz és a gyermeknevelés sem tartozott erős oldalai közé.

Nyolc év múltán a házasság törvényesen szétvált. A válás azért történt mert a művész telepfozta nejét, mert anyjáról elítélő megjegyzést tett. A bíróság a házasságból született leánykát és fiút az anyának ítélte oda. Guenaro azonban megszöktette a fiút és idegen embereknel helyezte el. A leányt nem látogathatta meg annyiszor, a menyiszer szerette volna. Szemére hányt a asszonynak, hogy a gyermeket rosszul neveli és különösen az boszantotta, hogy gyermeke el szokott látogatni vadházaságában élő anyjának házához és hogy ott a törvénytelen gyermekekkel érintkezett.

Lélektanilag rendkívül érdekes, mint keletkezett és fokozódott a szigorú erkölcsiesség alapján álló Guenaróban a mély gyűlölet gyermekeinek nagyanyja iránt. Nem tudta enyhíteni ellenszenvét az a tény, hogy anyósa és szeretője már 36 esztendője egészen békésen megérik egymással.

— Csak egyetlenegyszer voltam ebben a házban, szólt Guenaro a bíróság előtt és úgy éreztem magamat, mintha sárban fürödtem volna.

Beteges képzelődésében Guenaro az öreg Lamyt tartotta a család gonosz szellemének és eltökélte magában, hogy Lamyt elteszi láb alól. Ez év január 7-ikén magához vett két revolvért és megleste. Kilenyszer sütötte el a revolvért, de csak öt golyó talált, azok is csak jelentékeny kárt tettek az öreg emberben.

Az elnök szüntelen azt kérdezte Guenarótól, mi indította a merényletre. Guenaro nem tudott tényekkel előállani és határozott okát adni tettének. E helyett folyvást sértette és gyalázta Lamyt és biztosította bírját, hogy Lamyt nem megsebezni, hanem megölni akarta.

— Amit elköttem, — kiáltott — nem bűn, ha-

nem áldozat és csak azt sajnálja, hogy hét esztendő óta gyáva fontolgatásban fecsért el.

A törvényszéki orvos véleménye szerint Guenaro épeszü ember, de van egy rögeszméje: szétválasztott házassága és gyermekei. Nincs meg a kellő lelki egyensúlya és büntetőjogi felelőssége relativ.

Az esküdtek egy órai tanácskozás után Guenarot a szándékos emberlét büntetének vádjára alól felmentették, de vétkesnek mondták ki a szándékos testi sértés büntetésében, mire a bíróság egy évi fogságra ítélte. Az ítéletkihirdetés után Guenaro így szólt:

— Családom épp oly büszke lehet rám, mint azelőtt bármikor!

És mikor barátai bucsút intettek feléje, odaszólt hozzájuk:

— Ne sirjatok. Büszkén viselem el büntetésemet.

## SZÍNHÁZ. ZENE.

**\*\* Fővárosi Nyári Színház.** Ma tartották meg a budai színházban Berton és Simon szenzációs színművének: *Zozanak* a diszletes főpróbáját. — az első előadás — mint azt már megírtuk, holnap, pénteken lesz. Az igazgatóság nagy slyt helyezte arra, hogy a legkisebb szerep is elsőrendű színész kezeiben legyen. Jegyek kaphatók még a színház pénztárában és a rendes jegyárúsihelyeken.

**\*\* Magyar Színház.** A *Magyar Színházban* e hó 19-én nyitják meg az új szezonot a *New-York szépe* előadásával. Augusztus 20-án, Szent-István napján ünnepi díszelőadás lesz. Ez alkalommal *Beöthy László* és *Rákosi Viktor* hazafias daraja: az *Aranylakodalom* kerül színi.

**\*\* Monte-Carlo szöpei — Budapest.** Még nincs meg a sokat emlegetett játékbank a Margitszigeten, de azok a világszép hölgyek, akiket az aranycsengés a játékszalma köré vonz, már megjelentek nálunk — egyelőre csak képeken. Az Urania Színház magyérdekű darabjában, a *Monte-Carlo* és a *Rivierában* vonulnak fel a vetítógép jóvoltából, csábító mosolygással, világraszóló toalettekben. A darab szerzője, *Salomon Ödön* valamennyire meghozta az arcképét, hogy a tanulságos és művészi előadásból ez a jellemző csoport se hiányozzék. — A premiér szombaton, e hó 17-én lesz.

**\*\* A Fővárosi Orfeum megnyitása.** Ma este zsufolt ház előtt folyt le a Fővárosi Orfeum első estéje. *Waldmann Imre* igazgató az orfeum nézőterét renováltatta és válogatott műsort mutatott be a nagy nézőközönségnek. A zenekart is megnagyobbította és minden tekintetben elérta azt a törekvést, hogy az orfeumot a fővárosi közönség kedvenc szórakozó helyévé tegye.

**\*\* A Piros bugyellár — Amerikában.** A *New-Yorki Magyar Dalkör* szeptember 28-án a *Piros bugyellár* című népszimnűvet fogja előadni. Az előadás szellemi és anyagi sikere a tagok ügybuzgósága folytán már előre is biztosítva van.

## Országos dalünnep Kassán.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Kassa, augusztus 15.

Ünnepi díszben fogadta ma Kassa városa a magyar dalárokat, akik ezúttal az ősi város színes falai közt tartják diszközgyűlést. Már jóval a dalárok megérkezése előtt nagy néptömeg hullámozott a felbőgző utcákon. A dalárok külön vonatokkal ötök és pályaudvaronakassai dalegyet, a város és a megye színe-java, száz fehérbe öltözött leány és zene fogadta őket. Az első különvonat 1/5-kor érkezett, ezzel jöttek: az „Ébredés”, „Testvériség”, Danubius, „Acélhang” és „Törekvés” dalárdák, a fővárosi férfi-dalegyet, az asztalosgedek dalárdája, a vilamos vasut dalárdája, mind Budapestről, továbbá az erzsébetfalvi dalkör, az aradi dalkör, a szegedi dalárda, a szegedi polgári dalárda, a békés-csabai dalkör, a török-szent-miklósi dalárda, az egri dalkör, a zombori kaszinói dalárda, a szabadkai zenede az óbecsei polgári magyar dalkör, a nyiregyházi ref. daltársaság, a szombat helyi dalegyület, a b-gyarmati dalegyet és a n-kikindia dalárda.

A dalárokat *Imre Lőrinc* kir. tanácsos, tanfelügyelő üdvözölte, mire Rátz, a központi választmány alelnöke válaszolt. A második különvonat ötkor érkezett. Vele jöttek: az országos dalár-egyesületi igazgatóválasztmány, a Ganz-gyári dalárda, a székeséhvári, a komáromi, a budai, a budapesti polgári, a pesti könyvnyomda, a győri, a rákosi, a budapesti postás táviró-tisztek, a budaloki, a soproni, az újvidéki, a makói, a szolnoki és a miskolci dalegyet, a miskolci dal- és önképző, a miskolci polgári,

a tordai, a debreczeni (kettő) és a hajdu-szoboszlói dalkörök. Velük jött a közoktatási miniszter képviselőtömb *Neményi Imre* miniszteri osztálytanácsos. A dalosokat itt *Lekly Gyula* tanár, a kassai dalegyet elnöke üdvözölte, mire *Lung György* központi elnök, fővárosi tanácsos válaszolt. Száz fehérbe öltözött kassai lány, megannyi művelt családok gyermekei, a dalegyetiek zászlait megkoszorúzták, utána katonai- és cigányzene mellett betűrendben a városközpont elé vonultak. Az ablakokból virágokat dobáltak.

A városközpark erkélyén *Münster Tivadar* polgármester üdvözölte a dalárokat, mire *Rátz* alelnök válaszolt. A polgármesternek a városközpont tartott beszéde után a katonazene a Himnuszt játszotta, mire az egész közönség, vagy tízezeren, énekelte a Himnuszt. Ezután elszállásolták a dalárokat. Este 8 órakor ismerkedési estély volt, melyen közel háromezren jelentek meg.

Holnap reggel 9 órakor kezdődik a diszközgyűlés, melyet *Bubics Zsigmond* püspök nyit meg. Dél-előtt és délután versenyek lesznek a színházban; szombaton szintén. Vasárnap reggel ünnepi mise a dómában, melyen a budai dalárda énekel. Tíz órakor lesz a *Kazinczy*-emléktábla leleplezése, amikor is *Rákosi Jenő* és *Münster* polgármester beszél. Tizenegykor diszközgyűlés a Kassai Dalegyesület jubileuma alkalmából. Beszélnek *Bubics* püspök, *Pöchy* főispán és *Lekly* tanár, mire a jutalmakat osztják ki. Délben banket és délután a város ünnöznája lesz. Erre következő és összverseny a ligetben és este bál. Hét óra a dalárok a Tátrába, a dobsinai jégbarlangba randulnak ki.

## SPORT.

### Nyári lóversenyek.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, augusztus 15.

A népvándorlás óta nem vándorolt annyi nép a Kerepesi-utól a lóversenyter felé, mint ma, megnyitó napján az augusztusi meetingnek. Az a sok sport-szomjas ember, aki — ha meg is játszotta Köttingbrunn és a Tátrát, vagyis *Bruce Lowe*-t és *Passpartout*-t de eleven lovat legeljebb flakerben látott május óta Budapestben, — ma tele reményekkel vonult ki a gyeplé, visszaszerelni azt, amit elnyelt *Passpartout* és a vidéki pályák többi outsider serege. Ilyenformán a versenyternek olyan külső képe volt, mint ama bizonyos első Királydíj napján, melyről még századok múlva is regéni fognak a turíkrónikások; csak éppen az udvari páholy alatt volt egyhangú az élet, ahol májusban a szép mágnás-kisasszonyok konkurálnak színben, kedélyben, hangulatban a tavasszal.

A versenyek, mint előre volt látható, szépek voltak; szépek, a minőknel szebből a legoptimistább plunger sem álmódozhatik. Maga a nagy díj ugy végződött, amit a tudomány parancsolta: Taraj győzött *Davensberggel* s *Haiderose* második, *Charmer* harmadik lett s lón a betűt nyomán nagy szomorúsága szegény bookmakereinknek, akiket ez a nagy tudomány hovatovább kipusztít a turí színről. Jó dolog volt még *Frangepán* és *Hazafi* győzelme is, melyekre a plungerek jelentékeny része esküdtött, csak az nem volt „jó dolog”, hogy e futásban a tulajdonképpeni első, *Gyalárt* diszkvalifikálták. *Gyalár* győzelme ellen óvat emelt *Hazafi* jockeyja Black azon a címen, hogy az amerikai Gray jockey saját lova helyett őt találta fejen ütni ostarálva. Ez ugyan Hazafit nem akadályozta a futásban, mert a ló a távoszponl már teljesen verve volt s *Gyalár* a célnál egészen biztosan ment fel melléje, de az angol jockey egyhangú bemondása alapján kénytelen volt az igazgatóság *Gyalárt* diszkvalifikálni. Néhány elkeseredett *Gyalár*-párti „gyalárzatót” üvöltött, a Hazafi-pártiak ellenben örültek a talált pénznek s aki véletlenül ticketjét már eldobta, ijedten rohant a keresésére.

A diszkvalifikálás annyiban keltett nem egészen kedvező hangulatot, mert a közönség az amerikai jockeyk üldözését látja benne, holott ezek a yankeek végtelenül népszerűek a publikum körében. A kis Gray, akivel ez az eset történt, egyike a legszelebb fioknak, akinél sok angol jockey követett el büntetlenül nagyobb hibákat. Remélhető különben, hogy báró Sringer nem veszi a diszkvalifikálást személyes sértésnek, mert az már igazán nagy kar lenne, ha az osztrák sportsmanek egymásután eimaradoznának a budapesti pályáról.

Volt még egy óvás, és pedig az utolsó versenyben adta be a másodiknak beérkezett *Aranyos* lovasa, *Morgan*, a győztes *Wunschmaid* ellen keresztezés miatt. De a keresztezés nem igazolódván be, az eredményt helybenhagyták, s *Wunschmaid* maradt győztesnek,

amely már a tatai meetingen jó tipje volt egyik-másik beavatottnak.

Az első versenynapról különben az alábbi részletes eredményekben szövelünk be:

### I. nap.

**I. Dunai díj.** Díj 8000 korona, távolság 2400 méter. Gróf Degenfeld J. **Frangepánja** (Wilton) első, Busento (Adams) második, Verita (Gray) harmadik. Futott még Allegro. Biró ítélet: egy hosszal könnyen első, fél hosszal harmadik. Totalizátor 10: 28. Helyrefoadások: I. 50: 78, II. 50: 68.

**II. Handicap.** Díj 3000 korona, távolság 1600 méter. Brachfeld L. **Rose S.-e** (Huxtable) első. Karmester (Gilehrst) második. Kormos (Adams) harmadik. Azután Gondi, Kozmaöcsese, Malice, Melfitano. Booby, Allotria, Sári volt a neve, Philosph, Dureh die Lappen és Sötét. Biró ítélet: Félhosszal könnyen első, nyakhosszal harmadik. Totalizátor 10: 146. Helyrefoadások: I. 50: 220, II. 50: 282 és III. 50: 94.

**III. Igazgatósági díj.** Távolság 1400 méter. Díj 3000 korona értékű tiszteletdíj és 8000 korona az elsőnek, 1500 korona a másodiknak. Péchy Andor **Davenberg-je** (Tarl) első, Haiderose (Barker) második, Charmer (Black) harmadik, azután Akárhogy, Sarkantyú, Kartal, Perlasz és Chio. Ítélet: 2 1/2 hosszal igen könnyen első, 1/2 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 16. Helyrefoadások: I. 50: 58, II. 50: 64, III. 50: 82.

**IV. Nyeretlen kétévés verseny.** Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Blaskovich Ernő **Haza-ja** (Black) első, Töppörtyü (Slack) második, Hajdu (Cleminson) harmadik. Azután: Anecdote, Különc II., Buzalka, Fuss, Zsupánka, Sprit, Hans Heiling, King-Fu, Babér, Pityke és Gyalár. Fél hosszal nyerve. Totalizátor: 10: 33, helyrefoadás: I. 50: 88, II. 50: 402, III. 50: 182. (Eredetileg küzdelem után fejhosszal Gyalár (Gray) lett első Hazafi előtt, de az utóbbi lovasa (Black) által emelt óvásnak az igazgatóság helyt adott és Gyalárt deszvalifikálta).

**V. Eladóverseny.** Távolság 1000 méter. Díj 2000 korona. Dréher Antal **Gezant-ja** (Dávid) első, Rózsa Lili (Richnovszky) második, Béza (Mándi) harmadik, azután Sporting Lady. Ítélet: fejhosszal első, 8 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 50. Helyrefoadások: 50: 123 és 183.

**VI. Kétévés eladóverseny.** Távolság 1000 méter. Díj 2000 korona. Jankovich-Bésán Gyula **Mikor lesze** (Southey) első. Kezdő (Morgan) második, My Lady (Wilton) harmadik, azután Mine d'or, Lagzi, Autocrat, Kartal huga, Fidibus, Isère. Totalizátor: 10: 70. Helyrefoadások: I. 50: 126, II. 50: 90, III. 50: 210.

**VII. Welter-Handicap.** Távolság 1100 méter. Díj 3000 korona. Gróf Arco-Zinneberg **Wunschmaldja** (Slack) első, Aranyesó (Morgan) második, Avisa harmadik, azután: Egiantne, Dogma, Folyondár, Tamo Donna Agnes, Széltoló és Melba. Totalizátor: 10: 54. Helyrefoadások: I. 50: 76, II. 50: 64, III. 50: 118. A nyertő ló ellen emelt óvásnak az igazgatóság helyt nem adott.

**Jockey változások.** Dogget, a jeles amerikai jockey tegnap elutazott Budapestről s végleg visszament hazájába. Szó volt róla, hogy a Festetich-istálló szerződött, de mert Poole meggyógyult, ő szerződés nélkül maradt. — Eddie Jones, a Dréher-istálló amerikaija novemberben megy vissza hazájába s ő sem tér többé vissza. — Cleminson, akiről azt beszélték, hogy régi helyét elhagyva, Dréher Antalhoz kerül, mégis megmarad Szemere Miklós szolgálatában. — A három legkiválóbb amerikaiak, Taralnak, Rossnak és Morgannak a szerződése csak erre az évre szól istállójukkal, de mind a három istálló meg fogja velük újítani szerződésüket.

**Ritka II. — Falb — Ignatieff.** Ez a triple event dominálja most a fogadókat. *Passe partout* szömoru esete nem riasztotta meg a piungereket a favoritokban való bizalmuktól és izgalmasan fogadják az István-díjra *Ritkát*, a Királyné-díjra *Falbot* és a Légerre *Ignatieffot*. Érdekes, hogy *Falb* oddsza mindössze 1/4, a többi kettő 1/2. A legritkább eset, hogy e három nagy díjnak már augusztus közepén ilyen nagy favorítai legyenek.

**Ross,** az erősekvő amerikai finish-lovas az év végével megváltik a Herbert Reeves istálló szolgálatából és a jövő évre a Rohonczy-istállóhoz szerződtet. Ha Foster csakugyan Németországba megy, trainere és jockeyja is ő lesz Rohonczy Gidának.

## TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Meglopott báró.** Báró *Pletsger* Rudolf házvezetője, *Szukics* Anna visszaélt gazdájának belhelyezett bizalmával. Amíg a báró távol volt hazulról, *Szukics* Anna behatolt a gondjaira bízott kulcsok segítségével a bárónak káposztás-megyeri villájába s ott a szekrényeket feltörte, azokból mintegy 8000 korona értékű egyenrubákat és egyenrubázati felszereléseket lopott el. A báró ügyvédjének feljelentésére a csendőrk *Szukics* Annát letartóztatták s bekísérték a pestvidéki törvényszék fogházába. Dr. Osvath bíró ítéletjénél ellen elrendelte a vizsgálati fogságot annyival is inkább, mert a báró újabb feljelentést is adott be

volt házvezetője ellen, aki a már említett tárgyakon kívül még sok más értékes dolgot is ellopott.

§§ **A telefondrót tolvaja.** *Vik* János tót nap-szamos január kilencedikén belopózott a hadbíró Margit-körúton levő házába s ellopott harmincnyolc kilogramm telefondrótot, amelyet a telefon kijávitására vittek oda. Két nappal később újra kileste a kedvező alkalmat s megint nyolc kilogrammot vitt el, de rajtavesztet. A budapesti törvényszék *harmadik évi jegyzékkel* sújtotta, amit a tábla s ma a Kuria szüneti tanácsa is megerősítette.

## Nyiltér.

### Bártfa gyógyfürdőben

a „New-York” vendéglő (villamos világítással) reggeliző és uzsonnahely összes tartozékaival és berendezésével 1920. évi január hó 1-től kezdve öt évre bérbeadandó. Vendégszám Bártfafürdőn közel 4000. Érdeklődőknek a szükséges felvilágosításokat megadja és ezeket a megsejtelésre tisztelettel meghívja

Bártfafürdő Igazgatósága Bártfafürdőben.

## MOLNÁR FERENC

# AZ ÉHES VÁROS

### REGÉNY.

DISZES KIALLITÁSÚ KÖTET.  
ÁRA HÁROM KORONA. KAPHATÓ  
A BUDAPESTI NAPLÓ KIADÓ-  
HIVATALÁBAN. UTÁNVÉTEL  
IS MEGRENDELHETŐ.

# THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága.

Vagyon 1900. december 31-én

1,687,840,168.54 frank.

Biztosítási állomány 1900. december 31-én

5,914,496,829.12 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest. IV., Károly-körút 26.

(Az e rovat alatt közlőtteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

## TÁVIRATOK.

**Bécs,** augusztus 15. Gróf *Goluchowski* közös külügyminiszter ma délután Ischibe utazott.

**Bécs,** augusztus 15. Távirati jelentés szerint a *Leopárd* osztrák magyar hadihajó hét-nyolc napra Colombóba érkezett. A hajón minden rendben van.

**London,** augusztus 15. Az alsóház tegnap harmadik olvasásban 133 szavazattal 13 ellenében el fogadta a király címéről szóló törvényjavaslatot.

**London,** augusztus 15. A *Times* jelentése szerint a német trónörökös holnap reggel Londonba érkezik.

**Berlin,** augusztus 15. *Konrad* titkos tanácsost, a brombergi kerület eddigi elnökét, a bírodalmi tanács iroda igazgatójává nevezték ki. *Konrad* még Hohenlohe ajánlotta erre a diszes állásra. *Konrad* képviselő korábban a konzervatív párt tagja volt, de a esatonra-javaslatokat megszavazta. A kinevezést mindenütt olyképp magyarázzák, hogy ez a konzervatív pártnak való kedvezést jelent.

**Madrid,** augusztus 15. Castiliában nagy vihar volt felhőszakadással és jégesővel. A vihar házakat rombolt le, fákat tépett ki és a szántóföldeken óriási pusztítást vitt véghez.

### A trónralépés évfordulója.

**Szofia,** augusztus 15. *Ferdinánd* fejedelem trónraléptének évfordulója alkalmából a székesegyházban ünnepies tedeum volt, amelyen jelen voltak a miniszterek, a diplomáciai testület tagjai, a fő méltóságok, a több katonatisztek és nagy községek. Azután a hadügyminiszter, a fejedelem képviselőjében csapatszemlést tartott a helyőrség fölött. A város fel van lobogozva. Este kivilágítás lesz. A vidéken is mindenütt megünnepelték a fejedelem trónraléptének évfordulóját.

### A khinai bonyodalom.

**London,** augusztus 15. A *Times*nak jelentik Sanghaiból: Az itt lakó angolokat nagyon bántja, hogy az angol helyőrség létszámát annyira lecsökkentették, hogy most kisebb a német helyőrségénél, aminek következtében a német parancsnok magasabb rangú tiszt, mint az angol.

**Peking,** augusztus 15. A jegyzőkönyv aláírását még egyszer elhalasztották, mert kifogások hangzottak el az ellen a terv ellen, hogy a Hvangpu folyót Sanghai mellett hajózási célokra szabályozzák. Azt hiszik, hogy ez csak rövid halasztás lesz.

### A délafrikai szabadságharc.

**London,** augusztus 15. A *Standard* jelenti Pretóriából 12-iki kelettel: Idevaló beavatott körből nem hiszik, hogy *Kitchener* proklamációjának különös sikere lesz, haesak *Schalk-Burger* és *Steyn* nem javalja a meghódolást. Ezt azonban valószínűtlennek tartják, mert a két parancsnok attól tart, hogy honfitársaik árulóknak fogják őket nyilvánítani. *Botha* és a többi parancsnok valószínűleg szintén nem fog lépéseket tenni ebben az irányban, a míg *Steyn* és *Schalk-Burger* nem adja hozzá belegyezését.

**Zürich,** augusztus 15. A boer özvegyek és árva-gyámoltására alakult svájci bizottság, amely egy orvost és hat betegápolónót küldött Délafrikába a menedék-táborok számára, azt jelenti, hogy a társaság, amelyeknek 17-ikén kellett volna Southampton-ban hajóra szállnia, nem indul el, mert az angol hadügyminiszter lord Roberts március 10-ikén kelt írásbeli engedélyét visszavonta azzal a megokolással, hogy a helyzet azóta teljesen megváltozott és hogy Anglia maga a legjobban gondoskodott a menedék-táborban lévő boer asszonyokról és gyermekekről. A svájci segítő-bizottságot ma a szövetségtanács utján értesítették, hogy az angol külügyi hivatal véglegesen visszautasítja a intervenciót.

**Middelburg,** augusztus 15. *Goringe* ezredes tegnap a *Kruitzinger* löparancsnoksága alatt álló *Erasmus*, *Pyper* és *Caehet* parancsnokokkal Steinburg mellett harcot vívott. Erasmus és Caehet halálosan megsebesült, sok boer fogságba esett.

### A forrongó Balkán.

**Konstantinápoly,** augusztus 15. A porta utasította a szkutari váit, tegye meg a szükséges intézkedéseket hogy Mokrában, a török-montenegrói határon ne támadhasson konfliktus. Azonkívül értesítette *Bakies* montenegról követet, hogy a vitás mokrai területen erre az évre eitiltotta az összes mezőgazdasági munkákat s egyuttal késznek nyilatkozik arra, hogy az érdekelteket ebből származó veszteségükért kártalanítja. *Bakies* felhívta a porta figyelmét arra, hogy hozzá érkezett jelentés szerint Plavából és más vidékekről, amelyeket *Molla Zeka* albán vezér felbujtogatott, egy sereg albán készül Mokra ellen indulni.

### Az amerikai sztrájk.

**Pittsburg,** augusztus 15. A sztrájkolók száma 65,000-re becsülük. A sztrájkolók vezetői azt mondják, hogy egy héten belül sztrájkra tudják bírni a Carnegie-féle gyárak munkásait.

### Az őrlési forgalom ellen.

**Bécs,** augusztus 15. Az alsó-ausztriai malomszövetség ma az érdekelteket miniszteriumok, testületek és mezőgazdasági intézetek képviselői jelenlétében közgyűlést tartott, amely a mezőgazdasági terményekkel való tözdszerű határidőzlet teljes megszüntetését követelő határozati javaslaton kívül a következő két határozati javaslatot fogadta el:

1. Az őrlési forgalom megszüntetéséhez ezentul is ragaszkodni kell és visszaállítására ellen a legerélyesebben állást kell foglalni. Az alsó-ausztriai malomszövetség mint az osztrák egyesült malomszövetségek központja, lépjen érnakézésbe ezekkel a szövetségekkel és szólítsa fel őket hasonló állásfoglalásra. Az osztrák egyesült malomszövetségek ebben a szellemben beadványt intézzenek a kormányhoz és a képviselőházhoz azoknak a mozgalmaknak az ellensúlyozására, amelyeket bizonyos oldalról az őrlési forgalom visszaállítása érdekében indítanak.

2. Az osztrák egyesült malomszövetségek újabb beadványt adnak át küldöttségük a belügyi, pénzügyi, kereskedelemügyi, földművelésügyi és vasutügyi minisztereknek, továbbá a képviselőház elnökének és minden egyes reioharathi képviselőnek a magyar malmok ausztriai szabadraktárai, illetőleg elárulási-raktárai ügyében. Kérjék meg Ausztria valamennyi kereskedelmi kamaráját, hogy ezt a beadványt egész beolvasással támogassák. Azonkívül a kereskedelmi miniszter és a vasutminiszter külön beadványban felkérő, hogy egész Ausztriában pontos statisztikai felvételeket készíttessen arról, hogy hány ilyen szabadraktár van a magyar malmoknak az osztrák vasutakon és a hajózárszakágoknál, illetőleg hány ilyen szabadraktár vagy elárulási-raktár van a monárchia más helyein és mennyi magyar őrlési terméket raktároznak be és ki ezekben a raktárakban. Kimutatás készítenőd továbbá azokról az emberekről és szállító-vállalati közegéről, akik Ausztriában magyar őrlési termékek eladásával foglalkoznak, hogy konstatálni lehessen, vajjon ezek az emberek egyáltalában meg vannak-e adózva és ha igen, megfelelő adót fizetnek-e az általuk elért forgalom után.

### Közgazdasági táviratok.

**New-York**, augusztus 14. A részvénypiac igen szilárdan indult, később az árfolyamok arra a hírre, hogy a Chicago-Milwaukee and Pacific-vasut nagyobb osztalékot fog fizetni, emelkedett, majd a kereslet gyöngülése következtében hanyatlottak. Zárhat állandó. Részvényforgalom 460.000 db. Ezüst 59.9/100.

**New York**, augusztus 15. (Terményiáradék.) (Zárhat.)  
Gyapot: New Yorkban helyben 8.— (8.—), aug.-ra 7.17 (7.18). Novemberre 7.28 (7.24). New-Orleansban helyben — (8.1/10). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.50 (7.50). Stand white Philadelphian 7.45 (7.45). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — Zsír: Western steam 9.05 (9.05). Robe és Brothers 9.20 (9.10). — Tengeri irányzata gyenge. — Szept.-re 61.1/4 (63.1/4). Októberre 62.— (63.1/4). — Decemberre 63.1/4 (64.1/4). — Buza irányzata gyenge. — Pirosgözi helyben 78.1/4 (79.1/4). Szeptemberre 76.1/4 (78.1/4). Októberre 76.1/4 (78.1/4). Dec.-re 78.1/4 (80.1/4). Májusra 82.— (83.1/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — Érd: Jár Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). Aug.-ra 4.70 (4.80). Novemberre 4.95 (4.95). — Liszt: Spring Wheat ceas 2.80 (2.80). — Cukor: 3.1/2 (3.1/2). — Ón: 26.70 (27.—). — Réz: 16.1/4 (16.1/4). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

**Chicago**, augusztus 15. (Terményiáradék.) (Zárhat.): Buza irányzata gyenge. Szept.-re 71.1/4 (73.—), Okt.-re 71.1/4 (73.1/4). Tengeri irányzata gyenge — Szept.-re 57.1/4 (59.—). — Zsír: Szeptemberre 8.72 (8.72). — Októberre 8.77 (8.80). — Szalmabort clear 8.50 (8.50). — Sertészsír: Szeptemberre 13.90 (14.15). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

## KÖZGAZDASÁG.

### A csatorna-kérdés.

Irta: Hieronymy Károly.

Budapest, augusztus 15.

Az osztrák törvényhatóság június 13-án tette közzé azt a törvényt, melyvel a kormány a duna-oderai és a duna-elbái csatornának, továbbá ezt a két csatornát összekötő és Csehországot keletről nyugatra átszelő transversalis csatornának, végre a duna-oderai csatornától a Vistula völgyébe és a Dniesternek hajózható szakaszáig vezetendő csatornának építésére utasítatik. Hazai szempontból a tizenkét szakaszból álló törvénynek következő intézkedései bírnak érdekekkel: Az 1. § értelmében létesítendő hajózási utak kezelése, valamint a hajózási utak használatáért fizetendő díjak megszabása és beszedése a kormány feladata.

A használati díjak megszabásánál a hazai termelés érdekeire, különösen tarifa is intézkedések útján, teljes figyelem fordítandó.

Az 1904-től 1912-ig terjedő első építési időszak tartama alatt felmerülő kiadások fedezésére a kormány 250 millió korona névértékű kötvényt bocsáthat ki, mely összegből 75 millió korona folyószabályozásokra fordítható.

Ausztria közgazdasági helyzetében a szobanforgó hajózható utaknak megépítése nagy változásokat fog előidézni, mert azokban az utirányokban, melyekben a hajózó utak építtetni fognak, a szállítási költségek jóval olcsóbbak lesznek, mint most. Ausztria közgazdasági életében új tényező jut érvényre; mert Ausztriának, — ha figyelmen kívül hagyjuk az Elbának Auszriától az ország határáig terjedő rövid szakaszát — csak egyetlenegy számottevő hajózható folyója van, tudniillik a Duna Dévénytől Passauiig. A Dunának ezen szakaszán azonban a folyóvíznek nagy sebessége és sekély mélysége a hajózásnak nagy akadályokat okoz annál inkább, mert a főforgalmi irány nem a víz folyásának mentén, hanem annak ellenében van. Ezeknek

a kedvezőtlen körülményeknek következtében a dunai forgalom Ausztriában nem is fejlődhetett.

Az osztrák csatorna hatása nemcsak az osztrák viszonyokra korlátozódik, hanem érvényesülni fog hazai közgazdasági viszonyainkban is, mert Magyarország mezőgazdasági terményeinek nagy részét Csehországra szállítják és ezek, a Csehországból Épeh-osztráknak segítségével, előbban lesznek odaszállíthatók, mint most a vasutakon.

A Dunamenti és alsó Tiszamenti vidékekről a Gabona jó része már ma is a Dunán szállítatik Bécsig s onnan tovább vasuton Csehországra. Az osztrák csatorna megépítése után ezeket a szállítványokat nem fogják Bécsben a vasutra átrakni, hanem a Dunáról közvetlenül ha'ón fognak átmenni az osztrák csatornára s így fogják rendelkezési helyüket elérni, s vizen szállítva meg fogják takarítani a bécsi átrakás költségeit. A dunai és tiszai állomásokról Csehországra rendelt szállítmányok tehát az osztrák csatorna megépítéséből azonnal hasznot foghatnak.

A magyar Alföldről jövő szállítmányoknak azonban az osztrák csatorna megépítéséből csak abban az esetben lesz hasonló előnyük, ha az a földi csatornát megépítjük; míg ez meg nem történik, ezen szállítmányokat vasuton kell Budapestre, vagy valamely más dunai állomásra szállítani. A most előadott oknál fogva addig, míg a csehországi csatorna meg nem épülnek, illetőleg míg a csehországi csatorna építése el nem határozott. Alföldünknek csatornákkal való ellátása kétes értékű vállalkozás lett volna. Az osztrák csatorna építése tehát hazánknak, a Duna és részben a Tisza mentén fekvő vidékeire közvetlen haszonnal fog járni; de ezen hozzájárulásunk nélkül elérhető haszon csekély ahhoz képest, amelyet elérhetünk azáltal, ha hazánkban a szükséges csatornákat szintén megépítjük. Az osztrák csatorna építéséből reánk hármaló legnagyobb előny az, hogy lehetővé tesz nekünk, hogy saját víziutálózatunk kiépítésével terményeinket azon piacokra, ahol a legjobban kelendőségük van, sokkal olcsóbban fogjuk elszállíttatni, mint most.

Az osztrák és magyar csatorna építésétől csak úgy várhatjuk a vázolt előnyöket, hazai csatornahálózatunk kiépítése csak abban az esetben indokolt, ha a csatornának való szállítás tényleg olcsóbb a vasuti szállításon; a csatornának a vasutak fölött való előnyét azonban a költségbe vonja egy kiváló szakember a Budapesti Napló május 28-án megjelent számában.

A Budapesti Napló-ban megjelent cikk írja, fölulvasásomat taglalva, elismeri, hogy a közvéleményt helyes irányba tereltem, osztja azt a nézetemet, hogy az Ausztriában tervezett csatorna Magyarországra nem lesznek hátrányosak; helyesli, hogy olyan magyar csatornáknak építését hoztam javaslatba, amelyek aránylag kevés költséggel és technikai szempontból is a sikeres kivételre való teljes kilátással létesíthetők; de nem ismeri el, hogy a csatornának oly olcsón lehessen szállítani, amint azt fölulvasásomban állítottam és ennél fogva túlzottnak és vérmesnek látja azon állításomat hogy a csatorna építése és a szállítási költségeknek csökkenése a magyar mezőgazdasági termelésnek nagy előnyére válnék. Nem tartja valószínűnek, hogy a nagy költségre megépítendő osztrák csatornák, melyek Koberger miniszterelnök nézete szerint az üzemi költséget sem fogják fedezni, a gabonát minden kényszerítő ok nélkül kilométerenkint 10—12 fillérről fogják szállítani. Végre Nördling Vilmosnak, a kintűt szakembernek 1885-ben „Die Selbstkosten des Eisenbahn-Transportes und die Wasserstrassen Frage“ cím alatt megjelent könyvében közölt adatai alapján, arra az eredményre jön, hogy a szállítási díj az osztrák csatornák és csatornázott folyók tónakilométerenkint, vagyis egy tonnának egy kilométer távolságra való szállításának költsége 2 fillér lesz, ami kétszer annyi, mint az általam a számítás alapjául felvetett 0.98 fillér; a létesítendő hajóuton a szállítási költség Budapesttól Prágáig 100 kilométerenkint 147 fillért és nem mint én számítottam 83 fillért teendő; a megtakarítás tehát 1 korona lesz métermázsánknak, ha az érdekeit vasutak díjtételeiket is nem számítják.

Ezen előzmények után arra, a bírálóknak célját képező eredményre jut, hogy ha az állam lemond arról, hogy vasutjai jövedelmét hartsanak, más szóval a díjszabásokat a vasut tisztá jövedelmére való tekintettel nélkül leszállítja, a vasutakon is oly olcsón lehet szállítani, mint az építendő csatornákon.

Mintfogva a bíráló ezen elvetésének igazolására kizárólag Nördlingnek már idézett könyvére hivatkozik, Nördlingnek könyvét, kell bírálómat tárgyává tenni és az ő állításait cáfolnom.

Míg Nördling a folyókot való szállítás önköltségeit tonna kilométerenkint 0.96 krra teszi, a Dunának Budapest alatti szakaszán a tonna kilométerenkint átlagos szállítási költség . . . 0.45 kr., a Dunának egész hosszán . . . 0.59 „

a Rajnán . . . . . 0.43 kr.,  
az Elbán . . . . . 0.50 „  
az Oderán . . . . . 0.80 „

Mintfogva az Oderán csak kis hajók közlekedhetnek és általában ezen a folyón a hajózási viszonyok nem kedvezőek, az Oderára vonatkozó adatot bátran figyelmen kívül hagyhatjuk, amely esetben az európai nagyobb folyók a szállítási költséget tonna kilométerenkint átlagban 0.50 krra számíthatjuk, vagyis félannyiba, mint amennyiben azt Nördling számította.

A csatornának való szállítás költségét Nördling tonna kilométerenkint 0.70 krra számítja. Ezzel szemben a csak 128 kilométer hosszú Ferenc-csatornán a tonna kilométerenkint költség . . . 0.42 kr., az Erie-csatornán az utolsó öt év átlagában . . . . . 0.85 „ az Erie-csatornán 1895-ben tényleges költség . . . . . 0.28 „ Sympher számításai szerint pedig 600 tonnás hajókkal 800 kilométer távolságra . . . . . 0.24 „

A fölulvasásomban közölt csatornaszállítási költségekben bennefoglatlanak a csatorna használati díjai is és pedig úgy, mint a német csatornák tervező van, tonnakilométerenkint 0.6 fillért, vagyis 0.3 krajcárt számítja. Irányadóul szolgált ebben, hogy az osztrák csatornájavaslatok parlamenti tárgyalása során szintén ezen feltételestől indultak ki. Más biztosabb alapon nem volt, mert sem az osztrák kormánynak javaslata, sem a törvény ez iránt tájékoztatást nem nyújt.

Ha az általam közölt szállítási tételekből a csatornadijakat levonjuk, azt látjuk, hogy én fölulvasásomban a 600 tonnás hajókot való szállítást feltételezve, 400 kilométer távolságra az önköltségeket tonnakilométerenkint . . . . . 0.38 és 800 kilométeres távolságra . . . . . 0.28 krajcárba számítottam, tehát valamivel nagyobbra, mint Sympher, és annyiba, amennyibe az Erie-csatornán 1895-ben tényleg kerültek.

Arra az ellentételre, hogy a csatornának nem fog akkorá árumennyiség szállíttatni, mint ahogy én számítottam, mert a vasutak a maguk díjszabásaikat mérsékelni fogják, azt felelem, hogy a vasutaknak díjmérséklése csak a közgazdaság hasznára lesz. Azon nézetem ellenében, hogy az osztrák csatorna megépítése, hazai gazdasági viszonyainkra is kedvező hatással lesz, avval az ellentétessel találkoztam, hogy ezen jó hatást ellensúlyozni fogják az osztrák kormány azzal, hogy jarrifális intézkedésekkel lehetetlenné fogja tenni, vagy legalább meg fogja nehezíteni azt, hogy hazai terményeink az új közlekedési eszköz teljes hasznát élvezzék.

Késégtelen, hogy az Ausztriában megépítendő csatorna közgazdasági haszna nagy mértékben fog attól függni, mekkorák lesznek a csatornadijak, azt az aggodalmat azonban, hogy a csatorna építéséről szóló törvénynek általam idézett az az intézkedése, hogy a csatornadijak akként állapítandók meg, hogy azzal az osztrák termelés érdeke a leghatározottabban megvédessék, akként fog alkalmaztatni, hogy a magyar szállítmányok az osztrákoknál súlyosabb díjakkal terheltesse, indokolatlannak tartom, mert ez idő szerint ez ellen a vám- és kereskedelmi szövetség intézkedései védnek meg.

Mindezek után tétlenek nem maradhatunk.

Gazdasági erőforrásunk ez időszert a mezőgazdaságban van; minden erőszert meg kell tennünk, semmi áldozattól nem szabad visszariadnunk, hogy a mezőgazdasági termelés mennél eredményesebbé, mennél jövedelmezőbbé tegyük. Ez időszert nem nyujthatunk a mezőgazdaságnak nagyobb, hatásosabb segélyt annál, hogy terményeinek a piacra szállítását olcsóbbá tesszük. Ezért hoztam javaslataba, hogy mezőgazdasági termelésünk 10 fészket, a magyar Alföldet lássuk el csatornákkal, melyek hasznának teljes érvényesülését az osztrák csatorna megépítése teszi nekünk lehetővé.

Az előtt az alternatíva előtt állunk, hogy az osztrák csatorna megépítése után tétlenségünk esete ezen csatornáknak némi előnyeit élvezni fogjuk, de hátrányos következtéseit is viselni leszünk kénytelenek; vagy pedig magunk is megépítve azokat a csatornákat, melyeket forgalmi szükségleteink igényelnek, az osztrák csatornaépítkezéseket is, amennyire csak lehet hasznunkra fordítsuk. Meggyőződésem, hogy nincs is választásunk, annyira parancsolólag jelölik ki a viszonyok teendőinket.

Legnagyobb szorongásunk tartanám, ha kishitűségből a kényelmesebb semmittevést választanánk, a helyett, hogy megragadjuk a kínálkozó alkalmat gazdasági érdekeink megóvására és ellenértékre.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Vasutas, Fiume; J. Debrece; J. Zágráb; K. Arad; K. F. és nyolc társai: A. Sáros; K—s és öt társai; R. Z.; Több előjáró; G. Kolosvári; Vasuti állást Győr és mindazoknak, akik a vasuti tisztviselők mozgalmáról szóló cikkeinkért üdvözöltek, köszönjük az elismerésüket. A nemes ügyet minden erőnkkel támogatjuk és a vasutasok mozgalmának rovata, amelyet Hajdu Miklós kollegánk vezet, ezenül is kimerítően hírt jog adni az akció minden részletéről.

E. L. Nyitra. A cs. és kir. közös hadügyminiszterhez kell folyamodni, az index alapján. Ha kötelezik magukat, hogy hat évig mint hivatásos katon orvosok legyenek a hadseregben szolgálni, a téli félév kezdetével, már az első tanévben megkapják az ösztöndíjat, — az első félévtől az első szigorlatig évi 4-0 koronát, az első szigorlat után évi 720 koronát s a kilencedik félévtől kezdve a doktori képesítés elnyeréséig 1008 koronát.

S. L. Zólyom. 1. Igen, fölveszik. A rövid tartamu megszakítás nem akadály. 2. A tantolyam igazgatósága dönt. 3. A folyamodások augusztus végeig adandók be, az illető tantolyam igazgatóságához, amelyet halgatni akar. A tandíj 40 korona, a bennlakás évi 440 korona.

Ambió. Illetékes helyről be kellett szerezni az információ, azért késett válaszunk. Ime a szükséges tudnivalók: 1. Még az 1902—1903. tanévben is vesznek föl a tantolyamra, hat középiskolai képzettséggel. 2. A folyamodvány az illető tantolyam igazgatóságához intézendő. Budapestben dr. Ruffly Pál kormánybiztoshoz, VIII. József-körút 53. szám. 3. Nem megy át a minisztérium kezén, csak a félévétel után értesítik róla a minisztériumot. 4. Nem akadály a félévételnek; a 16 az, hogy meglegyen az előirt gyakorlati esztendő.

Sz. G. Gerjen. 1. El kell végeznie a hajó tisztít tantolyamot. De előbb gyakorolni vagy hasonló minőségben valamely gőzhajón kell gyakorlati szolgálatot teljesíteni. 2. A beiratási díj 10 korona, a tandíj 40 korona. Sem a vizsgalatt. sem a bizonyítványért semmiféle díj sem jár. 3. Címe nagyságos, lakása IV., Mária Valéria-utca 14.

Dr. N. R. Nagy-Becsikerek. 1. Mődebeck: Handbuch der Luftschiffahrt. Leipzig, 1887. 2. Zeitschrift des deutschen Vereins zur Beförderung der Luftschiffahrt. Berlin, 1882. 3. Martin cikkei az Erdőgyi Múzeum-Egylet kiadványaiban a madárrepülésről. 4. Thomas és Péstus: A léghajózás Pozsony, 1885. 5. Klupathy: A léghajózásról (a budapesti VII. gimnázium értesítője, 1890. 26. lap.)

R. J. Cazin. 1. A jegyesek születési és illetőségi bizonyítványai és a szülők, vagy az illetékes gyámhatóság beleegyezése. Műtan ön az ország területén kívül lakik, magyar állampolgárságát is beigazolni tartozik. 2. A jelen esetben ott, ahol a menyasszony resides lakással bír, vagy a kihirdetés alkalmával tartózkodik. A kihirdetést mindig a jegyes feleknek együttesen vagy legalább egyiküknek személyesen, vagy törvényes képviselője útján kell kérnie. 3. Be kell jelenteni az illetékes anyakönyvi hatóságnál, mely az ügyet átteszi Budapestre s akkor Budapesten kötheti meg a házasságot. 4. Nem kell miniszteri nyilatkozat.

O. M. Szükségek a jegyesek születési és illetőségi bizonyítványa, magyar állampolgárságuk igazolása, a szülők beleegyezése — ha ugyan a jegyesek kiskorúak — s legalább az egyik jegvesnek 2-3 hétig ott való tartózkodása, ahol a kihirdetést kéri s a házasságot kötni akarják.

Gyógygösi előfzető. 1. Semmi egyebet, mint az állatorvosi oklevelet és születési bizonyítványát. 2. Igen. Budapesten van. Osztiálytanácsos a belügyminisztériumban.

L. E. Verbó. Folyamodjék a képezhető bütyék és gyengelműjék budapesti intézetéhez. I. Alkotás-utca 2/b. Ott esetleg, szegénységi bizonyítvány alapján, fölveszik.

D. O. Golubovec. A városi villamos vasut igazgatóságához (VII. Kertész-utca) folyamodjék. Folyamodásához mellékelni kell a születési bizonyítványát, eddigi alkalmaztatási bizonyítványait, gépkezelői képességet s az egészségügyi bizonyítványt.

Puchói előfzető. A folyamodások augusztus 31-ikéig az illetékes kerületi posta- és távírdai igazgatóságához intézendők.

F. T. Lakompak. Zilahon államilag segélyezett ev. ref. főgimnázium, a többiben nincs főgimnázium. 1896.13. Nagy-Szalonta. 1. Nem ismerjük azt az intézetet s így véleményem nem mondhatunk róla. 2. Méltóztassék Porzolt Kálmánhoz, a Népszínház igazgatójához fordulni, az szívesen megmondja.

Kiváncol 48. 1. Címe: nagyméltóságú. Nagyobb rendjele nincsen. 2. A cs. és kir. kamarásokat méltóságos címzés illet meg.

D. Ö. Zupánja. Méltóztassék ebben az ügyben egyenesen Tóthfalussy Béla urhoz, az erzsébetvárosi plébánoshoz fordulni.

B. Gy. Torontál-Ozora. 1. Gimnáziumi hat osztályt kell végeznie. 2. A gyakorlat 3 év. 3. Az egyetemi kurzus 2 év. 4. VIII. Esterházy-utca 8. sz.

Balaton. A megrendelést csak a Budapesti Napló kiadóhivatala útján teheti meg. Körülbélül tíz nap alatt megkaphatja.

V. D. Gálosfa. Utközben s az állomáson is mérhet italt s árusíthat élelmiszereket, ha erre a kir. pénzügyigazgatóságtól engedélye van. Ha nincs, italt sem árulhat.

K. M. 1. Bun Samu: Kettős könyvvitel. Bármely nagyobb könyvkereskedésben megkaphatja. 2. Trón.

F. S. Pápa. Hozza föl a gyermeket Budapestre s forduljon teljes bizalommal dr. Böke Gyula egyetemi tanárhoz (IV. Reáltanoda-utca 18. sz.), aki az első főspecialista Magyarországon. Arra az angol instrumentumra ne is gondoljon, az egyáltalában nem ajánlható.

Rp. 1000. A felmondási időre eső fizetést ki kell neki adni föltétlenül, de vissza fogadni nem köteles.

L. I. Nagy-Salló. A jubileum évében adta ki erre vonatkozó rendeletét a vallás- és közoktatásügyi miniszter.

B. I. Nagy-Alásny. Valamennyi kerületi posta- és távíró-igazgatóság székhelyén van ilyen tantolyam minden évben.

B. K. Füle. Sem Magyarországon, sem Németországban nincs.

Barack-iz. Méltóztassék az apróhirdetések után megkísérteni az ériekesítést. Így még leghamarább talál vevőt. Hogy milyen árt kérhet érte, azt a legközelebbi szomszédja is megmondhatja.

K. S. Putnok. A fűszerkereskedők egyletének titkársága, V. Váci-körút 34. szívesen ad felvilágosítást. Méltóztassék bizalommal odafordulni.

V. J. Pered. Szülői beleegyezési nyilatkozat alapján, a pólai es. és kir. tengerészeti parancsnoksághoz kell folyamodni. Ha az orvos vizsgálat alkalmának találja, mindjárt beosztják a matróziskolába.

Pál. H.-Bátor. A jobbparti üzletvezetőség VIII. Külsőkeresepesi-ut 18. sz. a., a balparti üzletvezetőség pedig VI. Teréz-körút 60. sz. a. van.

D. Gy. Graz. Ha személyvonatra vált jegyet, nem szállhat át a gyorsvonatra, ha csak valamely közbenes állomáson a szabályszerű illetéket reá nem fizeti.

G. V. Kálor. 1. Vass József (Erzsébet-körút 38.). 2. A Kereskedelmi Köziönny kiadóhivatalban (Károly-körút). 3. Sorsjegyről legközelebb.

Malvin. Pécs. Nem írta alá a nevet, így a címet nem tudhatjuk.

H. P. Kládó jel alatt Mérei (Merkel) Andor kolégánk ír.

W. M. 1. A Frankfurter Zeitung irt róla. 2. A felperes részére nem.

Dr. R. M. A kérdezett címe: Kossuth Lajos-utca 9.

N. P. Pásztó. Mivel az ügynek rossz szolgálatot tehetett volna, företettük.

B. P. Kassa. Másfél hónapja, hogy mi is kíváncsian várjuk a választ a nyugdíjintézetől. Legyen tehát türelmessel ön is.

Fredeál. Fogadjá örökbe a gyermeket, akkor az az ön nevével viselheti.

18 010. számú előfzető. Budapest, VIII. József-körút 33.

100. Igen, felvételi vizsgát kell tennie.

Valéria. 1882. augusztus 20-ika vasárnapra eseit.

F. M. A kedvelt cikkeket Molnár Ferenc írja.

Sz. E. Sátorajka-Ujhely. Erről az intézkedésről semmiféle hivatalos értesítést még nem adtak ki.

H. W. Gy. lakása: VIII. Vas-utca 15. sz. a.

Sorsjegyekről.

S. V. Sziszek. 02.812. számú magyar vöröskereszt sorsjegye 13 koronát nyert.

180 720. számú előfzető. 1108—42 és 0423—97 számú jószív-sorsjegye 4—4 koronát, 07875—87 számú osztrák vöröskereszt sorsjegye 12 forintot nyert.

Dozor Medicinae. 10.445—47 számú olasz vörös kereszt sorsjegye 30 lírát nyert.

B. W. Eger. 5749—94. számú Jószív-sorsjegye 2 forintot, 4357—36. számú dohány-sorsjegye 13 irankot, 3932—8. számú Bazilika-sorsjegye 12 koronát, 3380—7. számú Olasz vörös kereszt-sorsjegye 30 lírát nyert.

B. J. Hárskut. 06.517—41. számú Osztrák vörös kereszt-sorsjegye 24 koronát nyert.

Valaki. 4195—23. számú Magyar nyerelemény-közlöny sorsjegyét 1897. november 16-án 155 forint 81 krajczárral kihúzták.

F. P. Nemes-Pann. 1664—62. számú Magyar vörös kereszt-sorsjegyét 12 koronával kihúzták.

F. V. A Bazilika-sorsjegyek március és szeptember elején van a húzása.

Jegyző. Jákó-Hodos. A húzás június 1-én volt s teljesen indifferens, akár kihúzták, akár nem, mivel négy héttel a húzás után a fel nem vett nyerelemények a jótékony cél javára estek.

G. B. Hernád-Némethi. A Keglevich- és Waldstein-sorsjegyek már mind kisorsoltattak. A St. Genois-tele 30.738 számú sorsjegye 1900 február 15-én 133 koronát nyert. Az elveszett sorsjegyét amotizáltatni kellene, am legalább 25 forintba kerül. Legelőszérűbb a dolgot ügyvédek átadni.

K. D. Szécsi-Sziget. Milyen sorsjegyei vannak? A számok megírása nem elegendő.

B. A. Csákvár. Milyen vörös kereszt sorsjegyek? Ezt nem írta meg.

B. M. Szigetvár. Szíveskedjék megírni, hogy milyen sorsjegyei vannak. Ezt elefelejtette.

S. G. Komárom, B. K. Füle, D. J. Ada, G. P. Csongrád-Mindszent, Gy. F. Szolnok, H. E. Pöstyén, R. E. Kenese, B. J. Drogóvina, S. M. Antalháza, Z. Z. G. Kula, L. Adolf, S. D. L. Márm. Sófalu, K. J. Ozd, D. G. Szent-János, S. F. Rótság, L. Palota, 165 186. sz. előfzető, H. F. Szolnok, 176.344 sz. előfzető, W. J. Z. Szinna, Sarkói előfzető, K. Zs. Vársárhely, G. M. Budapest, S. B. Nagy-Perkát, R. K. Peresény, Sch. M. Dugoslo Sch. I. Herkulesfürdő, K. I. Érmihályfalva, A. I. Hosszamező, H. S. Zólyom, B. F. Okér, G. L. Arany-Jaka, K. Gy. Putnok, Dr. L. M. Kovács-Örs, M. S. Ecséd, S. A. Keszthely, H. D. Hápi-Dorog, W. Szeged, O. L. O. Moravica, B. A. M.-Keresztes, (milyen magyar államsorsjegy?), Ösv. Sz. I-né Dalmás. Daruvar, I. I. Tolcsa, Sz. D. Szolnok, H. M. Komárom, Jó előfzető Nógrád-Verőce, S. G. Sár-Ába, H. M. Szilagy-Peresén, B. K. Füle, Sch. B. Agárd, T. K. Bpest, G. H. Mező-Csáth, M. E. Melcsic, G. M. Kaposvár, L. S. D.-Pentele. Sorsjegyeik nem nyertek.

Napirend.

Napló. Péntek, augusztus 16. — Római katolikus: Jácint hr. — Protestáns: Rokus. — Görög-orosz: (augusztus 3.) Fausztus. — Zsidó: Elul 1. Rosch. Ch. — Nap két: 4 óra 42 percek. — Nyugzik: 6 óra 53 percek. — Hold két: reggel 7 óra 1 percek. — Nyugzik: este 7 óra 24 percek.

A kereskedelmi miniszter nem fogad.

Nemzeti Múzeum. Régiségár nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi társai 1 korona belépődíj mellett tekinthetők meg.

Nemzeti Szalon kiállítás a d. e. 9 órától este 7 óráig. Belépődíj 50 fillér.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában d. e. 9—1-g.

Iparművészeti múzeum zárva.

Teknőlogia iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9—1-g.

Mezőgazdasági Múzeum d. e. 9—1-g.

A földtani intézet múzeuma zárva.

Közlekedési Múzeum délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5-g.

Az Akadémia Goethe-szobája délelőtt 10—12-g.

Az összes könyvtárak zárva.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakoknyvtár és keleti mintatár: V. kertül Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmotörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Titkos betegségek gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján Dr. FABINYI J. v. kórházi orvos, specialista gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: gúgyocsfolyást, hólyagbajokat, ujjakoros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket. Menlepedő az eredmény férful gyengességnél (impotencia) ugy fiatal, mint öregbeu egyéneknél. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógy-szerek. Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sark, 1. emelet). Bejárta a lépcsőnél. Külön váróterem. Rendelés délelőtt 9—3-g, este 6—8-g.

UJ! CRÈME SANS GRAISSE UJ! Für nap alatt minden arcot fehérit, tiszt és szépít. Ára 1 kor. 20 fill. Szappan 1 kor. Dr. KOVÁCS KÉZPÁZTÁJA. (csakis fölből alakú végjelgyeivel valódi) 3 nap alatt minden szesz gyöngédű és fehérre varázsol. Egy téglai 1.30 K. Hosszúúú szappan 1 Kor. KARPÁTI ISOLYAILLAT, a legdivatosabb és legkedveltebb parfüm. Ára mintáuljegyel kezdődobozban 4 K. Kapható minden gyönyörtáru és gyönyörtáru üzletben. Dr. Kovács Ernő gyógyszerész és titkarszeryára Budapest, VI., Gyár-utca 17. szám. Megjelölés: Toilette-titkok kívánatra ingyen és bérmentve.

Az „ANKER” élet- és járadék biztosító-társaság. Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapították 1858. Összes vagyon 138 millió korona Biztosítási állomány 505 millió korona Eddigi kifizetések 225 millió korona A nyereleményrészesüléssel biztosítottak vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztlékterv szerint — ugy mint 26 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 25%-át kapták készpénzben kifizetve, míg a vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztlékterv szerint (évenként emelkedő osztlék) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 30%-a, ugymint a biztosítás tartam 3 éve után, 4 év után, 5 év után, 6 év után, 7 év után 9%, 12%, 15%, 18%, 21% fizetett ki készpénzben. Előnyös kihazasítási és vegyes biztosítások. Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynőségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynekei.

